

Олександр КОЗИНЕЦЬ



Автор літературно-мистецьких проектів
«Щоденник», «Re: make щоденник».
Поет, музикант.
Має добірку віршів «Чай з холодним дощем».
Викладач НПУ імені М.П. Драгоманова.

Ми вже звикли, що зі шпальт газет і журналів, з телевізійних новин та в Інтернеті часто говорять про екологічну кризу. А про шкідливість продуктів харчування зроблено велику кількість журналістських розслідувань. Таким є сучасний етап розвитку суспільства, таким нині є наше життя. Літератори і видавці брати Капранови назвали цей проект «сповіддю продуктів», що влучно ілюструє настрої творчої молоді і організаторів проекту.

У книзі учасники розмірковують від імені продуктів харчування. Не ми дивимось на продукти, а вони дивляться на нас. Хтось із них хоче нас отруїти, інші навпаки – захищають. Когось підставили, когось зрадили... Отакі життєві історії книжки «ПРОдайте їсти» – першого українського літературно-екологічного проекту.

Сергій РУСАКОВ



Культуролог, есеїст.
Головний редактор газети «Педагогічні кадри»,
журналіст тижневика «Освіта».
Автор збірок «Філософія туги»
та «Келих імпульсів».
Упорядник збірок «Хай все буде так»,
«Дивовижність», «Щоденник» та ін.

Літературно-екологічний проект

ПРОдайте їсти



Літературно-художнє видання

ПРОдайте їсти
літературно-екологічний проект

Ужгород

2012

УДК 821.161.2-3:[504+572.023]
ББК 83.3Ук-4:28.081
П 78

П 78 ПРОдайте їсти. Літературно-екологічний проект / упоряд.
О. Козинець, С. Русаков. — Ужгород: ФОП Бреза А.Е. — 2012. — 68с.
ISBN 978-966-2668-12-4

Літературно-екологічний проект «ПРОдайте їсти» — колективний проект, де кожен учасник створює літературну сповідь. Тексти молодих авторів проймають відвертістю, тому змушують переосмислити власне ставлення і бачення до того, що часто залишається другорядним чи малозначимим — продуктів харчування.

Книжка розрахована для всіх, хто цікавиться молодіжною літературою та екологічною темою. Для широкого кола читачів різного віку.

УДК 821.161.2-3:[504+572.023]
ББК 83.3Ук-4:28.081

© О. Козинець, С. Русаков, упорядники, 2012
© Автори текстів, 2012
© Є. Клименко, дизайн, верстка, 2012
© Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012

ISBN 978-966-2668-12-4

Зміст

1.Килина Бішер.....	4
2.Вікторія Волик.....	7
3.Валентина Донченко.....	10
4.Ірина Єжель.....	14
5.Марина Єщенко.....	16
6.Катерина Зверєва.....	18
7.Олександр Козинець.....	20
8.Антон Корнілов.....	23
9.Світлана Корчагіна.....	27
10.Ксенія Лучиста.....	30
11.Ольга Мацо.....	32
12.Оксана Мисько.....	35
13.Анастасія Писаренко.....	37
14.Анастасія Підтоптана.....	42
15.Світлана Рибка.....	45
16.Сергій Русаков.....	48
17.Антон Солнишкін.....	51
18.Євгенка Чугуй.....	54
19.Надія Швадчак.....	57
20.Антон Шигімага.....	59
21.Андрій Шийчук.....	63
22.Ірина Якубовська.....	66



EVGENTOMYNETS 2012

Тішуся, що народилася з великої любові у Чернівцях. Радісно їй те, що моя рідна мова – українська. Нею відчуваю, думаю, розмовляю і пишу. Справді, у Києві, де зростаю професійно, мені української мови бракує. Тому багато читаю. Доповнюю шурхотіння книжкових сторінок чаюванням із медом. Напевне, тому й про нього, солоденького, Вам розповім. Щодо мене, то працюю у журналістиці, віднедавна зацікавилася PR-напрямком, а бачу своє майбутнє в літературі та організації розважальних проєктів.

МедОК є, а користь буде?

На ринку, наче у вулику, – гамірно. З кожної ятки долинають солодкі обіцянки. Ось і мій хазяїн не втомлюється вихвалити:

– Мед – найкращі солодощі! Спробуйте, як липовий тане у роті, вдихніть аромат гречаного, придивіться до соняшникового. Золотисто-жовтий нектар квітки-сонця ще не загус, ще ллється. Панянку, дайте-но крапну Вам на зап'ястя.

Жінка й справді призупинилася, доєднавшись до жвавого натовпу біля ятки пасічника.

– От нахаба, – бідкався мій сусід справа. – Вранці мене спеціально розігрів, аби людям швидше збути, а тепер хвалить.

– Ой, соняшниковий, не заздрю тобі, – озвався конюшиновий. – Поживних речовин відтепер удвічі менше. Соромно й на язик потрапляти!

– Не доливай води, коли й так несолодко, – порадив я і стих, усвідомивши, що ненароком розпачкав секрет сусіда зліва. Польового. Розігрівали його правильно, на водяній бані. І що з того? Опісля ж водою розвели. Популярність зіграла з ним недобрий жарт.

Він шептав мені про це години зо дві. А потім, коли слів забрак-ло, почав зітхати. Й досі зрідка нагадує про себе, але тихо, щоб

інші не почули.

Скажіть, хіба можна псувати ідеальне? З трепетом згадую, як бджоли працюватимуть ніжками торкалися моєї сутності. Весь день кипіла робота, зібраний нектар лився в ідеально відполіровані комірочки стільників. Не всі знають, що ложка меду – день роботи двох сотень бджіл. Титанічні зусилля заради високої мети, – цілющих природних ліків і настрою, який неодмінно буде у тих, хто вміє насолоджуватися духмяним ароматом квіткового меду.

– Шановний, у мене є сумніви, що мед – справжній.

– Ви, мабуть, жартуєте, панночко!?

– Краплю польового впустила на серветку, а він розплився.

Люди розчаровано зиркали на здоровила у лляній сорочці та брилі, а потім, показово пирхнувши, поспішили у справах. Куди й подівся натовп.

Мій сусід ледь стримав сльози, але красуватися на вітрині було понад його силу. Добре, що хазяїн додумався сховати його під прилавок, від гріха подалі.

– Пробачте, але коли мед псують, змовчати не можу. Бджоли у наш час і так кволі.

Здоровило підвів очі трохи винувато.

— Ви ж їх і цукром, напевне, підгодовуєте? — не вгавала жінка.

— Не мій це мед. Сусіда.

— Ще краще!

— Та що ви знаєте про мед, моя люба?! Хіба як вирізнити кращий.

— Хай і так!

— У наш час настої лікарських трав із цукром — куди кращі ліки, ніж антибіотики, а вони — всюди. Хворіють підопічні — ними й рятують! Чим поливають фермери свої угіддя, хіба корисними? Є такі добрива, коли бджоли з року в рік усе слабші. Не мій це мед. Дідові вулики — віддав сусіду, бо серце обливається кров'ю, коли бджіл не в силі вилікувати.

Здоровило аж зайшовся. Жінка втихомирилася, проте додала:

— Совість має бути. І в науковця, і в фермера, і в пасічника, й у вас, посередника.

— Ніби й так, але за нашої екології й законів...

— Усе ж совість має бути, бо ж люди людям.

— Хочете чаю з медом?

— Жартуєте?

— Ні, панянку, спокутую провину. Завдяки вам і діда згадав, і його настанови. А мед фальшую лише тиждень. Порадили «добрі» люди.

Я запітнів у банці від почутого... Співчував сусідам, переймався їхнім болем, а тепер усвідомив, що й сам не ідеальний. Хтозна, що у мені? З чого народився?

Моя впевненість у власній користі, відчуття насиченості вітамінами і корисними частинками — це правда чи міф із хвалебних од хазяїна? Мало не скис від невеселих думок. На мені дотепна наліпка «без ГМО». Ліпше б не клеїли, бо отой матюк де в тему красується, а де й без логіки. Ще зваблюю насиченим кольором гречаного меду, але вже й сам не певен, чи зможу примножити здоров'я, подовжити молодість.

— Я — мед, я — справжній, — шептав про себе. Тепер уже мої сусіди дивилися на мене співчутливо. Добре знають, що вірити крізь сумніви — найважче. ■



Вікно Водяк

Зголодніли? Хотите перекусити? Впевнена, Ви не відмовитесь від французької випічки. Круасан. Гаряча, хрумка булочка... Відчуваєте аромат свіжої здобы... Чогось не вистачає. Дістатися до вершини смакового екстазу? Додамо шоколад. Відкусити шматочок — темно-коричнева помадка, що витікає з нутроців листкового півмісяця та м'яко тане в роті. Вища міра насолоди! Власне, я і є той круасан. Недарма ж навчаюся на факультеті французької мови — вже уся просочена цією французькою булкою. Мій характер - шоколадна помадка. Для когось занадто гірка. Серед друзів скоріше стаю представницею молочного шоколаду. Я можу «підсолодити» їхнє життя, зробити його більш смачним для будь-якого «кулінарного критика».

Солодка газована вода намагалася затягнути мене у темне приміщення, у сирість. Але я змогла протистояти їй, виплутатися з бульбашкових щупалців. І тепер намагаюся дотримуватися слова, що дала сама собі: «Ніколи з нею не пересікатися і не давати можливості заволодіти моїм організмом з відбірного борошна». Ось чому я писала про солодку газовану воду.

— Для ухвалення остаточного вироку суд надає слово обвинуваченій. Просимо!

У залі запала тиша. Всі погляди спрямовано виключно на заручницю. Присяжні, суддя і навіть рудий кіт, який перебував за вікном цієї зали, очікували. На що? Вони й самі не знали, на що саме. Проте людей завжди тягне до невідомого. А це була найгучніша справа цього року. Безліч публікацій, репортажів... Скандал, що подорожував із одних вуст в інші. Смакували кожну «кісточку», будь-який «хрящик». І що більше деталей впливало, то менше, здавалося, всі розуміли суть. Отож вони чекали, коли Вона розпочне свою історію й відкриє таємницю.

Граціозно підвівшись, обвела зором публіку. Що ж, час настав. Відчувала: сьогодні все скінчиться. Роки кар'єри, білборди з її фотографіями, натовпи фанатів по всьому світу. Але нехай світ дізнається правду від Неї, адже так буде краще для всіх. Королева має залишати своє королівство з гідністю. Так і зробіть. Вона вдихнула повітря, щоб трохи заспокоїтися: «Шоу починається...».

— Наркотики? Цигарки? Можливо, гральні автомати? Ха! Все набагато простіше. Залежність від Мене. Вітайте, шановне панство, бо тут стою Я — ваше заборонене бажання. Маю багато

імен і прізвищ, проте є одне найстаровинніше — Газована вода. Хоча... ні! Певно, я трохи наговорю на свою прапрапра...бабусю. А це ж неповага до поколінь. Я лише прояв еволюції, чи то деградації... Залежно з якого боку дивитися на реальність. Так, я безпосередній нащадок покоління Газованих Вод. Але у Моєму імені є ще один невеличкий допис — Солодка. За паспортом: Солодка Газована Вода. Будьмо знайомі!

Тепер розповім детальніше про Себе. Вам цікаво, Я знаю. Я — жінка, яка бере в полон ваш шлунок, ваші думки. Згадайте, як ви відкриваєте холодильник... Ось вона Я: крапельки, що стікають із прозорої скляної пляшки. Відчуйте солодкий присмак бульбашок у роті. Ви вже чуєте магічне «пшшш» — легкий стогін і пара, що вилітає з Мого горла. Десь там, усередині, щось промовляє: «Відпий. Лише один-єдиний ковточок...». Але з цього саме і розпочинається ваша залежність. Люди... Всі, як один, ведуться на Мене. Наївні! Але Я розкрию вам очі. Отож слухайте, ковтайте Мої слова! Це сповідь однієї Бляшанки з кольоровою водою. Здається, після цього зможу попрощатися зі своєю кар'єрою. Проте, Мені набридла ця брехня у цукровій пудрі. Досить! Для початку варто вам, живим істотам, запам'ятати: солодка газована вода не втамовує спрагу!

Можливо, на якийсь момент, не більше. Не вірте цій хвилиній омані! Ммм... Що там далі? А! Згадала! В одній бляшанці вміщаю від 4 до 8 шматочків рафінованого цукру. Так, Я викликаю цукровий діабет, веду до ожиріння, провокую зростання ракових клітин у підшлунковій залозі. Все одно і далі любите Мене?! Давайте, пийте Мене, купуйте своїм дітям, несіть додому на свята! Давайте, вбивайте себе! Породжуйте хвороби у своєму організмі! Справді, цікавіше ж по лікарнях бігати, аніж насолоджуватися щасливим існуванням!

— Зупиніть її, здається, вона оскаженіла... — пошепки на вухо охоронцю промовив суддя.

— Зі Мною все гаразд! — як відрізала. — Просто набридло людське ставлення до самих себе, ви ж не цінуєте свій організм. Чи то Я не спілкувалася зі шлунком, коли потрапляла до нього? Знали б ви всі, як він скаржиться, як тяжко йому. А вам байдуже! Жінки нарікають на апельсинову скорину, що виникає на їхніх чудових сідничках і ніжках. Кажете, старість? Якраз-таки! Це знову Я! Утворення целюліту. О, мій профіль! Агов, люди, зупиніться! Казати? Ні? Байдуже, і так уже занастила Себе, коли розповідала все це. Просто — не пийте Мене. Цінуйте дарунки, які зробила природа: краса і здоров'я

організму. Не піддавайтеся штучним барвникам! «Газована солоденька» — не на краще, можна й без цього прожити. Насолода Моїм смаком триває декілька хвилин, а наслідки в організмі залишаться на все життя. Ну, от ніби і все... — знесилена пляшечка з фарбованою рідиною плавно опустилася на стілець.

У залі панувала тиша. Всі були шоковані. Репортери, що знімали засідання, вже бачили у мрях сенсаційну новину на своєму каналі. Інші щось обмірковували й у жаху дивилися на Неї.

Першим до тями прийшов суддя: — Суд направляється до дорадчої кімнати для ухвалення вироку, — він встав і пішов.

Аудиторія так і залишилася сидіти на своїх місцях. Без змін. Осмислення. Ось що відбувалося. Факти неймовірного відкриття потихеньку, шматочок за шматочком, склалися у цілісну картину, жахливу цілісну картину...■



ВАТРУШКА ДОНЧЕНКО



Скільки себе пам'ятаю, завжди була понад міру допитливою. Чим тільки не цікавилася: від теорій походження Всесвіту до психології собак, від географії Антарктиди до історії релігій, від дієтології до журналістики, а в університеті вивчаю інформатику і фізику. Я Близнюки за гороскопом, тому поєдную дуже різносторонні інтереси. Обожаю зміну вражень, атмосфери не схожих одне на одного міст, природні та рукотворні дива, мрію об'їхати весь світ!

Вважаю, що щастя ховається у простих речах, і це є не мета, а спосіб життя. Тому мій девіз: «Життя прекрасне!». Свої емоції й думки висловлюю через вірші, пишу з дитинства. Вмію бачити красу природи і показую це іншим за допомогою свого вірного помічника – фотоапарата.

Завжди мріяла мати крила, як пташка, адже що вище ти літаєш, то більше бачиш! З віком переконалася, що матеріально це нездійсненно, але чи існує щось неможливе для душі? Звичайно ж, ні! Все, про що я писала вище, – це і є мій політ.

Маю кількарічний стаж вегетаріанства. І тому я обрала петрушку – зелену, свіжу, смачну і корисну, як саме життя!

Та, що росте на камінні

– А я завжди думав, що Ватрушка – це щось, пов'язане з випічкою, – задумливо промовив Пан Холодильник.

– Не Ватрушка, а Петрушка! Мене звати Петрушка! – я намагалася приборкати емоції, але складно зберігати спокій, коли повторюєш те саме вдесяте за день.

Проте Білий Пан не бажав мене зрозуміти і товкмачив своє:

– Я чув, що Хазяїн і раніше купляв ватрушки, але завжди клав їх до хлібниці, а не до мене...

– Холодильнику, ти справді вперше бачиш зелень? Не жартуєш?

Пан Мороз не відповів. Однак не тільки Білий, а й мої сусіди по полиці були вельми здивовані моїм раптовій появі.

«Це вона винна!», «От побачите, вона виживе нас звідси...» – гомоніли пельмені швидкого приготування. «Вона казала, що не бажає харчуватися нами...» – шепотіли між собою перелякані сосиски.

Вона – нова дружина Хазяїна, яка і принесла мене до цього дому.

– Вона щось розказувала йому про здоровий спосіб життя, – повідомила Жирна Ковбаса, яку нещодавно виймали з холодильника і потім поклали сюди знову.

– От ересь! – не витримав

Майонез і непривiтно подивився на мене. – Скажи-но, дiвчино, i чим ти краща за нас?

– Не краща, – тихо промовила я, – просто я жива, не штучна.

– I навищо ти така потрібна? Травою харчується худоба, але ж не люди.

– Я – приправа, а не основна їжа. Я не слугую людині за обід, а лише збагачую аромат і смак основної страви. Та головне навіть не це... Хтось із вас чув про амінокислоти?

– Це складова частина білка, – відгукнувся Пан Холодильник.

– Так от, організм гомо сапієнсiв самостійно синтезує тринадцять із двадцяти двох головних амінокислот, а решту дев'ять має в своєму складі та чи інша зелена рослина. Тож...

– Що?

– У питанні забезпечення людського організму білками я маю честь змагатися з їжею тваринного походження, – гордо закінчила я.

Чи мені здалося, але Жирна Ковбаса позирнула на мене із задрощами.

А от у голосі Пана Мороза, навпаки, прозвучали нотки поваги:

– Переконала, мала. Не така вже ти й непоживна, Ватрушко-Петрушко.

— Петрушкою звать ляльку дочки Хазяїна, — сказав хтось із пакету з цукерками.

— Справді, Зелена, звідки таке ім'я? — запитав Білий Пан.

Я замислилася. Колись удома, на грядці у Баби Маші, одна перелітна синичка розповідала, що в перекладі з латини Петрушка звучить як... Хм... Не пам'ятаю...

— Що ти закам'яніла, дівчино?

Точно! Закам'яніла! Камінь!

— Петрушка перекладається як «Та, що росте на камінні», — відповіла я.

— Ти ростеш із каміння? Як?

— Та ні, росту з землі! Просто така назва, бо росту майже всюди, де посадять, у будь-яких умовах.

— Непримхлива — це добре.

Здається, я подобоюся Білому Пану все більше і більше. Приємно! Ще похвалюся, чому б ні? І я натхненно мовила:

— Але це все не найголовніше, Пане. Ще мушу зізнатися, що в мені міститься в чотири рази більше вітаміну С, ніж у лимоні чи апельсині. А також у ста грамах — дві добові норми вітаміну А і кератину!

— Яка ти завидна наречена, — вигукнув Пан Холодильник із захопленням. — І де тебе раніше носило?

— О, я провела своє дитинство на городі в селі. За мною і моїми

сестрами наглядала Баба Марія, дуже турботлива і відповідальна жінка. Коли мені прийшов час вирушати в доросле життя, то саме її руки відокремили моє листя від кореня. Було трохи страшно, чесно кажучи, але неймовірно цікаво! Баба Маша добре мене виховала і підготувала до виконання вишнього призначення — принести краплинку здоров'я Людині.

— Краплинку здоров'я, краплинку здоров'я! Ти — ніхто! — раптом голосно проверещала Жирна Ковбаса, передражняючи мої останні слова. Я аж у стінку влипла від несподіванки, здавалося, ще секунда, і Жирна кинеється на мене з кулаками. — Ти ж пусте місце, нуль! Красується вона тут мені. Знай своє місце, приправо!

Я й не знала, як мені реагувати. Відповідати тим же не хотілось. Але несподівано мені на допомогу прийшов Майонез:

— Та заспокойся вже, Ковбасо, — владно сказав він. — У мене теж не було дитинства, як і в тебе. Але це не привід ображати ту, якій пощастило трохи більше.

— Він має рацію, — загомоніли пельмені швидкого приготування. Їм підтакнули і сосиски, і навіть цукерки:

— Так, так, — почувся з пакету.

Я навіть зніяковіла і, щоб розрядити атмосферу, несміливо

всміхнулася своїм доброзичливим сусідам.

Та раптом відчинилися дверцята Пана Холодильника і всі побачили обличчя Хазяйки. Вона набрала повні руки помідорів, огірків із ящика, а потім повернулася і до нашої полицки і взяла... мене!

— Успіху вам, друзі, — закричала я всім, і навіть Жирній Ковбасі.

Здається, прийшов мій час виконати своє призначення.

— Жменька петрушки дорівнює жменьці золота, — сказала Хазяйка своєму чоловікові. — Я вчора в Інтернеті читала.

Яка ж я щаслива! Слів немає!

«А Петрушка і не має розмовляти», — я пошуткувала сама з собою.

Ну з'їжте вже мене швидше! Я ж люблю вас! ■



ПРИВАТНА БЖКА



У дитинстві страждала від надлишку ваги, тому й до сьогодні експериментую з різними дієтами. Обожаю бігати зранку, а також подорожувати. Одного разу в останній день перебування у Львові сталися трабли з фінансами. Ми з друзями вирішили скинутися на два риси з овочами і розділити їх на шістьох. По дорозі ми зайшли в магазин придбати нарізний батон із майонезом, і тут я побачила її. Ковбаса розлилася переді мною широким плесом кольорів від ніжно-бежевого до синювато-рожевого. Вона була прекрасна.

Привіт, мамо!

Пишу тобі з-під прилавка, поки кашири на перекурі. Я вже розповідала,

що живу з Сарделем. У нього великі перспективи: хороша ціна, вдало написаний склад, вишуканий цілофановий костюм. Сардель говорив,

що йому незабаром підвищать ціну. Щоправда, нещодавно в нього були деякі неприємності на роботі, бо він вчасно не пройшов тест на ГМО. Але його виробник уже вирішив це питання.

Мені подобається в гастрономі, нам щомісяця переклеюють цінники зі свіжою датою, тому я почуваюся набагато молодшою, ніж насправді. Але, якщо чесно, то не бачу я тут свого майбутнього, адже завжди мріяла про щось більше. Я розумію, що в супермаркет мене просто так ніхто не візьме, але хочу назбирати грошей на хорошу фотосесію, щоб надіслати свої фотографії до якогось модного каталогу. Мені так би хотілося потрапити на обкладинки глянцевого видання, простирадла білбордів, сторінки газет, відкрити своє телешоу, побачити різні куточки світу!..

Але Сардель уперто не хоче мені в цьому допомогти. Йому подобається наш гастроном. Тут пройшло все його дитинство, і він не хоче нічого змінювати. Каже, що нам уже час думати про майбутнє, про народження і виховання наших сосисок. А я ще не хочу сосисок! Я не готова до цього! Я сама ще в душі сосиска!

Звісно, Сардель має рацію. Він старший і краще знає життя. Але мені хочеться, щоб він розумів і мої потреби. Іноді здається, що ми зовсім чужі одне одному ковбаси. До того ж, у нас дуже різні смаки...

Одного разу, на День працівників торгівлі, він прийшов додому, наскрізь пробуханий Е 232!!! Я тоді сказала йому: «Ще один такий випадок, і я піду від тебе». Це було близько трьох місяців тому, і, слава Богу, більше такого не повторювалося. Хоча я підозрюю, що він інколи дозволяє собі трохи розслабитися на вихідних разом зі своєю гнилою компанією у забігайлівці «Прострочені були». Та найбільш зіпсований серед них його дружбан Зельц. Вони вже давно злигалися і постійно клацають у свої нескінченні ігри. Сардель ціліснічкі ночі просиджує за компом і постійно щось бубонить. Яюсь я хотіла з ним про це серйозно поговорити, але він відповів щось типу: «Гарні новини, солоденька! Труби вже відремонтували, і слиз потік. А я хилю рейд в ЦЛК». Мамо, можливо, ти мені підкажеш, як розуміти ці слова?

Часом мені здається, що Сардель не любить мене так, як раніше, бо все менше стежить за своїм зовнішнім виглядом, не ходить на тренування і постійно щось їсть. Але він мені дуже подобається своєю простотою, чесністю і щирістю. Я так звикла до нього і дуже боюся його втратити. Сподіваюся, що з часом ми все ж таки притремося одне до одного.

Мамо, вибач, що нечасто пишу. Чекаю на відповідь. З любов'ю, твоя Ліверка. ■





Народилася в краю соняшників. Люблю всміхатися вві сні і по середах. Книги читаю здебільшого лежачи, тому з нетерпінням чекаю, коли про це здогадаються в бібліотеці. Хороший настрій зазвичай дарую, але інколи відбираю назад за нецільове використання.

Дідусевий сонях

Баба каже, що більше не сіятиме нас. «К бісовій матері цей сон!» — каже вона. «Маю ціле літо за ними дивиця, кожну головку в'язать марльою, а клятий горобець виклює своє!». Баба не журиться з цього приводу. Баба насмажила і зараз повні пригорщі насипає синичкам

у годівницю — думає, смажене їм краще смакуватиме. «Дак я лутше у колгоспі пару головок виламаю!». І знає ж баба, що колгоспів давно нема, а дядя Льоня, фермер, швидше їй руки виламає за один сонях, ніж дозволить зайти на його поле... І не журиться баба. В'яже марлею головки, лякає опудалом зі старого дідового піджака — в ньому він іще якусь там зірку отримав, — он же ж на піджаці дірка вибита прямісінько на грудях... А коли зірки падають — люди ставлять великого хреста, а баба поставила опудало і насадила соняхів. Щоразу востаннє, бо ж дід довго чекати не буде, бо марля дорога, соняхи високі, а баба гнеться донизу, а світ меншає, і коли він зійдеться в неї у жмені, вона вилущить цю жменю — і піде за дідом.

Я особливий сонях. Я проріс біля вікна, там, де баба любила лушити насіння, чекаючи на діда. Чекала з війни, чекала з роботи, чекала з лікарні. Я завжди проростав сам, жодного разу мене не садили. «Казав мені дід — зрубай того соняха, він мені вранці в душу дивиться — а я не можу. Доки стримить соняхова голова у моє вікно, доти й дідова душа зі мною...» — знову заводить своє баба. Їй би лушити насіння і мовчати, думати про вічне, про дочку, про внучку... «Внучка в мене вертихвістка. Як і маманя її. Шило в одному

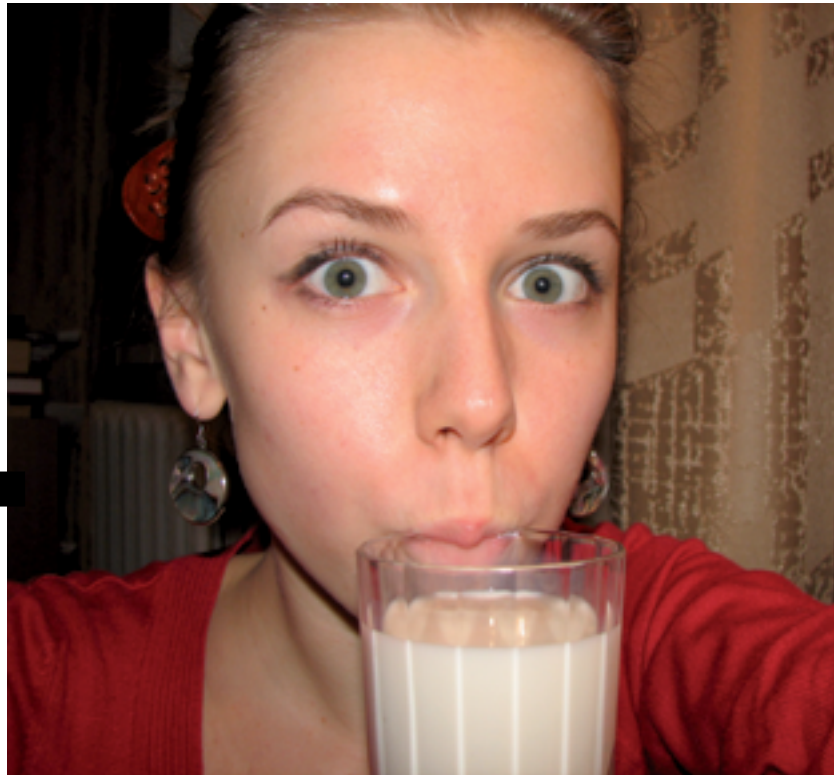
місці. П'яніно, танці, художественна школа. А дітки ж слабесенькі такі зараз, що гой-го! Нет щоб приїхати на вихідні в село, коров бабі повипасати, так не, школа художественна, танці бальні...» І мовчить баба, що корову продала через тиждень після того, як дідова зірка впала, що плакала за коровою більше, ніж за дідом, що внучка вже в аспірантурі вчиться, минули часи її танців-шманців...

А потім бабу забрали. Спочатку в лікарню, потім у місто, до дітей. Лише раз привезли до хати, щоб зібрала найважливіші речі. Та вона не спромоглася вийти з машини. Сиділа, мов закореніла, а біла хустина на ній — мов марлею обв'язаний сонях... «Про одне тебе прошу, Маню, — казала зляканій сусідці, — як узнаєш про мене що — зрубай того клятого соняха біля вікна, хай не мучить дідової душі...»

Але про що це я? Того ж вечора внучата Маньчині зірвали нестиглу головку мою і повсідалися лушити зеленкувате, соковите насіння. Лиш марля встигла полетіти десь по двору. Але мені було байдуже за ту марлю — я знаю, що моя баба за нею і на тім світі не стане журитися. ■



КАВЕРНА ВВЕРХВА



Народилася 1 листопада у Києві. Дівчина-інтроверт, проте щиро радію, коли вдається вийти з мушлі внутрішнього світу. Цікаблюся способами висловити щось, не відкриваючи рота — звідси захоплення писанням (що не заважає любити математику) і танцями (що не заважає мати проблеми з поставою). Взагалі, доводиться поєднувати протиріччя в собі, і я навчаюся це любити. Для розмов із серйозними людьми маю такий факт біографії, як навчання на економічному факультеті та на курсах фахового перекладу. Людей несерйозних можу потішити історіями про власні дитячі та юнацькі пригоди в різних куточках України і Європи. Молоко обрала як напій (чи швидше їжу), з яким за можливості найперше сама б хотіла поговорити. Можливо, воно нерозривно пов'язане зі спогадами дитинства, а може, моя муза родом із молочних рік і кисільних берегів.

Ти прокидаєшся, йдеш на кухню. Підходиш до холодильника (білого, як я), виймаєш звідти літровий кухоль, у який ти вчора заселив мене, вигнавши з рідного пакета. Готуєш вівсяні пластівці, а потім ще й доливаєш мене у свій кавово-каламутний розчин. Словом,

жодних ознак поваги. От що це за звичка — весь час щось у мене всипати? Мовляв, я ж продукт народно-демократичний, можу обійтися без церемоній.

І так — щодня. Важко було до тебе достукатися. Ти весь час використовуєш нечесні методи для підвищення градусу дискусії —

ставиш мене на газ. Природно, я починаю булькати, пирхати, шипіти (важко втримати емоції), а часом навіть і пригоряти, розливаючи по всьому домі невластивий мені аромат — продуктів згоряння з відтінком твоєї неухважності й кулінарної некомпетентності. Тоді до тебе і слова не мовиш, ясно — які вже тут дебати, коли від мене смердить!

Але сьогодні, нарешті, мій день! Ти замислено дивишся у вікно, даремно намагаючись розгледіти у тумані сусідній будинок, та ще й із такою наполегливістю, ніби тобі справді про це йдеться. Поки у твоїй сонній голові складеться ланцюжок «туман густий, як молоко, — до речі, треба скип'ятити молоко», я встигну тобі дещо сказати.

Слухай, невже ти не помічаєш, як ми обидва зіпсувалися з роками? Або — помічаєш і нічого не хочеш вдіяти? Мій неповторний смак утрачено так само, як і твою дитячу рожевошоковість — імовірно, назавжди. Ми пам'ятаємо одне одного інакшими — я мало дивовижний смак літа, пригод і цих бабусиних примовок: «Далє-коо, далє-коо, на луку пасутся КООО?»; а ти був таким безтурботним, що навряд чи переймався тим, як усе змінюється з плином часу.

А що зараз? Ми одне одному відверто байдужі — ти споживаєш мене без задоволення, за звичкою, а я після всіх технологічних процедур на заводі вже навіть скиснути нормально не можу, не те щоб серйозно

засмутитися. Проте, хоч би де я тебе зустрічало, я тебе пам'ятаю. Взагалі всіх пам'ятаю — таку вже маю вдачу.

І знаєш, мені ж то ще пощастило! Бо як роздивлюся уважно сусідів по холодильнику — дехто сам на себе не схожий. Усіх прогрес ушляхетнив, усім додав генетичного різноманіття до родоводу! А я нічогеньке таке, тримаюся поки що (у траву на пасовищі ще не встигли закласти ген медузи чи іншого Божого створіння, та й корову з надпродуктивним вим'ям або, скажімо, з вим'ями звичайної виробничої потужності — але двома — ще селекціонери не створили). Наголошую: поки що! То якого ж дідька (порядне молоко з дитячих спогадів не має вживати таких слів, вибач) ти чекаєш? Не намагайся себе обдурити, що, мовляв, я тобі непотрібне. Потрібне ж бо! І не у пластикових пляшках, які не додають користі жодному продукту; і не з порошку, вдало розчиненого у воді; і не обробленого-переробленого аж настільки, щоб зберігатися півроку — невже ти не хочеш мене справжнього?

Ой-ой, так я і знало, що добазікаюся! Знову в каструлю? Бачу, сьогодні засипатимеш у мене какао — отже, вихідний день настав. Поїхав би ліпше на ринок та домовився б із якоюсь охайною бабцею купити літр мене такого, яким я маю бути.

Втім, ти вже дорослий, сам собі даси раду!

Ой, гаряче, надто гаряче! ■

Олександр Козвинець



Вперше розплющив очі 24 серпня, а 1991 року моя мама попросила Президента, щоб цей день зробили вихідним. Її почули: відтоді мій день народження святкує вся країна. В дитинстві я був не таким, як зараз, що, в принципі, логічно. Але зараз у мені ще простежуються залишки дитинства. Я часто різний. Кільком знайомим вдалося зібрати фактично повну картинку мого «Я», але суперечки – на кого я більше схожий – на тата, маму чи сусіда – тривають і досі.

Друкувався у різних виданнях. Із тих, про які люди чули, – журнал «Дніпро», альманах «Холодний Яр», «Склянка часу», «Літіум».

Ікру обрав тому, що нечасто її вживаю, а ще рідше – справжню та якісну. Проте, вірю, що така насправді існує.

Такий-от я.

Тебе забрали у матері відразу після народження. І не було надії на те, що ви колись зустрінетеся. Всі про це мовчали. Ти ще тоді не вміла говорити, щоб щось запитати чи заперечити. А вас було чимало! Ви тулилися до купи й ховали оченята одне в одного, щоб не знати, що буде далі... З перших спогадів залишилось одне дивне слово: любов...

Сморід. Слиз. Холодно. Десятки голосів. Гудіння як у вулику. Штучне світло. Спалах. А потім – бамс! – суцільна темінь. Тісно. Душно. Вогко. Поруч – брати й сестри. Ви плачете.

Історія в кольорах сепії залишається в минулому... Свідоме жертвоприношення своїх діточок. Культ віддавання. А мама ж нічого не могла вдіяти! Їй би не дали навіть спробувати! Ти вже після народження знала, що не встигнеш продовжити свій рід і не матимеш своїх нащадків... Діти, імена яких ніколи й ніде офіційно не зареєструють. Непрожиті доли, сплутані родоводи. Одиницям вдалося врятуватися. Вони й бережуть історії роду. Вся надія на них. Дай їм, Боже, сили втекти подалі від того місця, де розпочалася наша спільна історія...

– Так... Ану поглянь, здається, точно такого ж...

– Ну, з кольором ти точно вгадав. Молодець!

– А що, я й за розміром чітко підігнав. Як в аптеці! Заціни.

– Ага! Молодець! Я ж тобі щойно сказав, що ти молодець.

– А глянь-но на цю. Сам чорт не розрізнить, де й яка! Якщо ще хвилину потримаю обидві банки в руках, то й сам не скажу.

– Хвали мене, моя губонько...

– Заздрість з'їдає! І дуже швидко! До речі, про їжу... Вже час обіду. Складеш компанію? Дружина мені

там тормозок приготувала: домашнє сало, цибулька, хліб...

– Це тобі не штучну ікру ложками наминати! Звісно, складу. Тільки за своїм обідом збігаю. Чекай тут.

Вони постійно порівнюють їх із нами. Лізуть у душу, викрадають кілька братів і сестер – і так цілий день. Але ми не здамося! Будемо відстоювати свій рід до останнього! Спочатку насиплють сіль на свіжі рани, а потім заливають гліцерином... Занадто пізно! Ми вже звикли. Тепер просто чекаємо, коли прийде й наш час...

Я ніколи не бачила, скільки нас у цій будівлі і скільки отих «схожих». Проте «схожі» ніколи не говорять. Вони беземоційні... А емоції не підробиш! Учора говорила зі своїм братом про сльози... Він мене мало розуміє і ніколи не плаче, а я рюмсаю за всіх нас. Тому в нашій еталонній чи контрольній банці (як її часто називають усі, хто тут працює) завжди волого від моїх сліз. Сестри і подруги інколи теж допомагають. Тоді чоловіки починають розповідати історії про надзвичайні пригоди води і сонця, які вони довідалися від своїх дідів і батьків, і ми замовкаємо. Лише уважно слухаємо й час від часу перешіптуємося. А ті двоє працівників іноді починають непокоїтися, бачачи, що кількість рідини у нашій банці нестабільна. Та звідки ж їм знати, що то сльози?! І до дідька їхній гліцерин! Ми самі знаємо, що нам потрібно! Волю!

І світло! А не ці сліпучі холодні лампи, які висять над головою...

Хочу вам розповісти одну історію, яку мені довелося почути. Мій брат стверджує, що знає наше минуле, хоча маму ми майже не пам'ятаємо, а батька навіть не бачили ніколи. За його легендою, ми народжені у великій любові. Цього літа, коли сонце промінням пестило землю і воду, наші батьки зустрілися в чистих водах теплої прісноводної річки. Та річка була настільки прозорою, що видно було, як на дні Бог пальцем намалював кілька сердечок, мов благодатний знак місця, де має продовжуватися рід; місця, де двоє здатні утворити маленький всесвіт, люблячи одне одного. А мама, мабуть, справді обожнювала нашого тата, бо ми всі гарні такі, чуйні й розумні вийшли! Правда, від великої любові! Я справді в це вірю! Але така любов тривала недовго, вона як спалах, що має залишити по собі іскри, на які так чекає світ, щоб стати новою історією вже роду людського.

Недарма ж люди нас часто називають їжею любові, приписують нам сильну збуджувальну дію, створюють цілий культ смакування чи просто подають у ліжко як спокусу, як натяк, як символ світлого почуття любові (наших мам з татом), чистоти (як річка) і тепла (промені сонця). В такі хвилини я пишаюся своїм родом. А знання цього ритуалу додає наснаги жити. Хочеться, щоб мене придбала справді найзакоханіша пара, і мені би вдалося відчути,

яка ж вона — людська любов! Хочеться дізнатися, що відчувала наша мама, коли дивилася на тата... Це варте самопожертви. А вони, ну ті, «схожі», ніколи не знатимуть любові. Цим і відрізнятиметься наш смак від їхнього. Ми схожі зовні — і такі різні всередині. Цього не підrobiш, не модифікуєш! Лише смак відкриває таємниці. А око можна ошукати. «Схожі» завжди гіркуваті або дуже солоні. Бо в них мало радості. А є лише сум і гірке усвідомлення штучності. Ми ж смакуємо чудово. Просто танемо в роті, викликаючи почуття блаженства. Ми навіть світимось іноді, проте мало хто здатний це побачити. А ще ми генетично споріднені, всі — брати й сестри. Тому й тримаємося міцно, боячись втратити хоча б когось. А вони не відчували, що таке бути народженим матір'ю. Тому їм і байдуже на меншого брата чи старшу сестру. Кожний сам по собі, кожний сам за себе. І розпадаються швидко...

Ой, щось нас хитає останні кілька годин. Мабуть, ми потрапили в чийсь кошик чи сумку. Невже я таки дочекалася того, що скоро дізнаюся, яка ж вона — справжня людська любов?! ■



Аншон Корнілов



Молодий киянин, із божевільним поглядом і нестандартним підходом (до всього).

Блогер – можливо, письменник. Зняв фільм (планую ще один) – можливо, режисер. Вчуся на філософському факультеті – можливо, філософ. Завантажив безліч програм, за допомогою яких можна писати музику – можливо, DJ чи просто щось на кшталт цього.

Купив Irod – люблю Sony. Люблю солодощі, дівчат, футбол, ідею дружби, порно (якщо в ньому є сюжет), звичайні фільми, свого молодшого брата. Мене називають: перспективним, ідіотом, божевільним, красенем, креативним, передбачуваним, справжнім, щирим, мудаком, романтиком. Не нав'язуюсь, але зачіпаю.

Якщо ти хоч на секунду замислишся над тим, що я написав, то в мене на один грішок буде менше перед Чуваком (Богом, Аллахом, Буддою, Крішною, Вішною, Бананом – називайте як хочете).

Дякую.

Пошуки Архі¹

Чи хочете ви почути правду? А чи готові ви до неї? Що ви знаєте про початок, про сотворення? У кожного своя правда, навіть найбезглуздіша думка має право на життя. Та чи треба задовольняти себе хибами, якщо вже багато років правда живе поміж нас. Таємниця майже розгадана, але...

Те, що я зачитаю, є посланням. У досить дивній формі, але воно дає нам змогу зрозуміти, що, як і чому сталося на початку всього.

«Читачу, звертаюся до тебе як до істоти розумної, яка зможе вловити зміст мого послання. Те, що ти прочитаєш, є відображенням подій від початку до мого кінця. Я нічого не змінював. Усе, що написано, ніколи не піддавалося втручанню. Все це було написано в мені, всередині».

1
«Ніхто не існує, окрім Творця. Він всесильний і всемогутній, найрозумніший і наймудріший. Він створив нас — суще, але ми — не живі. З нас почнеться життя... Він обіцяв».

1. Архе. У давньогрецькій досократівській філософії — першооснова, першопричина всього сущого, принцип. Саме слово «архе» означало першоматерію, праматерію, вихідний стан речей, стародавню форму в історичному значенні слова

2
«От дідько! Нащо, нащо вони це зробили? Головний же наказав їм не дивитися, не їсти і взагалі туди не ходити! Дурні вони! Через їхнє бажання тепер страждають усі! Грець із ними, тепер кожен сам за себе. Може, Головний покарає лише їх? Це було б чудово! Він навіть не уявляє, яке зло він створив! Ці двоє, після змія, дуже небезпечні. Їм тут не місце...»

3
«За що Він так зі мною? Я ж лише подумав! Чому я? На його думку, виходить, я їхній спільник? Тобто на мене чекає те ж саме покарання, що й на тих двох? Добре, нехай, я не боюся ані Нашого Великого Творця, ані Його білих крилатих створінь! Але Він навіть не знає, що робить велику помилку! Я ненавиджу і Тебе, і Твої провидіння. Хочеш забрати моє існування — забирай! Пам'ять? Це все, що я маю! Прошу, благаю, змилуйся! Я ж кращий, ніж вони! Але Ти незворушний... Горіть ви всі у вогні! Давай! Чого чекаєш? Я готовий!»

4
«Де я? Що це за місце? Чому я тут? Треба хоч щось пригадати! А щоб мені... Не можу. Треба розвідати місцевість! Що... що це за жарти? Я не можу ходити. Як так? Це що, покарання?»

5
«Невже я ось так і загину? Я нічого не можу, лише говорити сам із собою, слухати себе і свої думки. Це кара за те, чого я не робив або не пам'ятаю. Невже я ось так стоятиму тут увесь час? Дайте відповідь, прошу вас, бодай хтось!»

6
«Я вже більше не можу! Вбийте мене! Благаю. Хоч хтось. Змилуйтеся... Що це за світло? Воно сліпить мене! Хто це? Хто ти? Що тобі від мене треба?»

7
«Сяйвом виявився — Творець, який подарував мені існування. Я згрішив, за це я тут, сам-один. Точніше, один такий. Є ще й інші, але вони не схожі на мене. Єдиний, але дуже важливий для Нього. Чому? Я навіть не знаю, хто я. Геть нічого не розумію. Що можна було зробити чи не зробити, щоб опинитися тут, у таких умовах?? Виходить, що зробив я справді щось погане. Але ж я не пам'ятаю цього! Хіба це не має значення?»

8
«Дивний сон наснився мені, наче я якась матерія, яка просто існує, яка літає, але не тут. Десь зовсім далеко, здається, вище від неба. А там багато таких, як я. Проте були і зовсім дивні створіння. Дуже високі, блідо-рожевого кольору, загалом — інші. І начебто їх і мене покарали, але за що? Чому? Невже моя провина настільки велика? А як покарали їх, чи страждають вони так само, як я? А інші? Ті, що були схожі на мене, їх теж покарали, чи лише ми троє винні? Це сон чи згадки минулого?»

9
«Дивно, але я звик. Звик нікуди не рухатися, бо лише так можна: думати про своє, спостерігати за довкіллям, яке постійно змінюється. У сталості — сила. Спокій чи — краще сказати — покірність? Я змирився з тим, що ніяк не можу впливати на те, що поруч мене, з тим, що мене ніхто не чує. Я начебто дивлюся на все збоку. Все, що я бачу, чую, відчуваю, одночасно стосується і не стосується мене. Фізично перебуваючи у цьому світі, моє «Я» — поза ним. Трапляються цікаві речі. Наприклад, бачив довжелезну істоту, що пливла по землі, повільно, вигинами. Вона нагадала мені про щось мною забуте, про щось заборонене і гріховне. Наблизившись до мене, сказала таким голосом, що у мене

аж похололо все всередині: «Дякую. Ти перший». Я вже полишив будь-які спроби зрозуміти, що намагалася сказати ця істота. Мене не турбують справи інших. Я – в спокої. Також бачив й інших істот, схожих на тих, «інших», що були у своєму сні. Їхні слова виявилися не менш дивними: «Вибач. Ми в боргу перед тобою. Ти – перший».

10

«Я – скеля. Мене неможливо зрушити з місця. Я – вічність. Біля мене горіли дерева, всихали водоїми, вмирили істоти... й «інші», залишивши лише пустку – нічого. Вони були, а я є.

Мене не хвилює, що було тоді, зараз. Можливо, я справді зробив помилку, але той, хто про це знає, – мовчить. Чи загладив я свою провину – однаково вирішувати не мені. Це не моя справа. Мене цікавить завтра. Чи буде так само пусто тут, чи, може, розпочнеться нове життя?



Прошу пробачення за те, що зробив, і за те, що зроблю. Я віддаю своє життя, щоб розпочати нове. Я хочу переродитися, перевтілитися. Приносячи себе у жертву, я хочу спокутувати свої гріхи.

Ти приходив до мене, щоб просвітити. Я не знаю, хто ти, але якщо ти маєш таку владу, то легко виконаєш моє останнє прохання. Наділи цю пустку життям».

Ось так, наш пращур загинув. Він віддав своє життя, щоб жили інші: я, ви, люди, тварини, рослини; все, що живе, – то він. Те, що я зачитав вам, було написано на його шкаралупі. Це його послання до нас – нащадків, щоб ми знали, хто ми є насправді. Дехто з вас не прийме такої правди, але принаймні ви знатимете, що ви не нащадки мавп чи невдалий експеримент. Не розбивайте свої життя даремно! І пам'ятайте, все почалося з яйця. ■



КВІТИНА

Скільки себе пам'ятаю, завжди дружила не з дітьми – а з вигадками й ідеями. Малою часто розмовляла з собою – так думали інші. Насправді ж вела розмови з особами, що мешкали у моїй голові. Одні відходили, приходили інші. Але завжди там хтось був. І це були мої перші персонажі.

Коли навчилася писати – проганяла персонажів на папір: нема чого знущатися з мого мозку!

Починала писати з прози. Якщо поезія й втручалася, то ніколи її не підпускала до себе близько.

Але якось Поезія вчинила бунт і скинула Прозу з трону моєї душі. І я припинила писати прозою. Сердилася, намагалася прогнати Вірші, але вони й не збиралися йти. На мене їм було начхати, для них я – лише знаряддя, аби розпочати своє химерне існування. Проте з часом Проза повернулася. Але й свавільна моя Поезія нікуди не пішла. Тепер вони владарюють мною по черзі: коли якій схочеться. На мою думку про все це їм, звісно, начхати! Втім... Думаю, якби не вони, то і я була б не я...

Ніколи не любила зефір, але його образ для осмислення цікавий і символічний: своєю назвою, своїм смаком, навіть своїм виглядом.

Зефірний хлопчик

Пані років «так за сорок» сиділа на лавці. Дивилася кудись удалину. Тонкими пальцями тримала ще не надкушену зефіринку.

Згадувала його: був дзвінкий, милий і водночас трохи нахабний, із лукавою усмішкою своїх бурштинових очей. Є такі люди: всіх знав, усі знали його. Любив у житті різні авантюри, кохання і смачну їжу. А солодоців собі ніколи не дозволяв, адже був схильний до повноти і діабету. З солодкого їв лише зефір. Полюбляв розказувати про його корисність для розумової діяльності й травлення. Завжди мав зефір у сумці або в кишені, хоч коли б його зустріли. Відтак прозвали його зефірним хлопчиком. Дівчата казали, що він і сам чимось схожий був на цей свій улюблений кондитерський виріб: завжди гарно пахнув якимось яблучним запахом і був таким же солодким...

Вона не любила ані зефіру, ані схильних до авантюризму улюбленців жінок. Але якось так уже трапалося: вони прожили разом із зефірним хлопчиком цілих десять років. Вона навіть зуміла полюбити цей зефірний запах (хоча таки не смак). Здавалося, зефіром пропахло геть усе в їхньому маленькому домі.

А потім він чи то втомився бачити ту саму жінку щоранку у своєму ліжку, чи то тут стало зовсім зле, але вирішив поїхати звідси. Там були хоч якісь перспективи для його широкої душі. Її — не кликав. Вона й не збиралася вслід за ним: знала, що «зефір» у грецькій міфології — західний вітер, який приносить дощі (сльози?). Лишалось усміхнутися на вокзалі: і правда, її зефірний хлопчик подається на Захід. Там, мабуть, і зефір кращий. У шоколаді, наприклад.

Зустрілися через роки знову тут. Обличчя мав уже не хлопчаче: округліше і втомлене, але ще досі вродливе. На пальці, як і раніше, не було персня.

— Пригостиш зефіром? — сміялася (намагалася не показувати, як сумувала).

— Ні, — відповів. — Там його не їдять, а тут... Знаєш, зефір став несмачний! У Радянському Союзі були єдині незмінні рецептури, а тепер понавигадували... Шпигають якимись синтетичними складниками... Пригадуєш, — запалився він, — отой ніжний смак із кислінкою; м'який, у міру солодкий, не нудкий?!

— Ти забув, я зефіру ніколи не любила.

— А, так. Ми були різні, — зітхнув він.

— Але любила тебе, — сказала спокійно, без надриву.

Він — промовчав.

— Раніше зефір був білосніжний, — знову сказав замріяно, дивлячись на блиск снігу за вікном, — а тепер... Сірий якийсь...

«Можливо, це ти сам посірів, — думала, — і світ тобі потемнів...»

Наче почув її, сказав із тихим усміхом:

— Я вже не зефірний хлопчик. Й іноді думаю, що у мені так само, як і в цьому теперішньому зефірі, середина зробилася сирувата і липка.

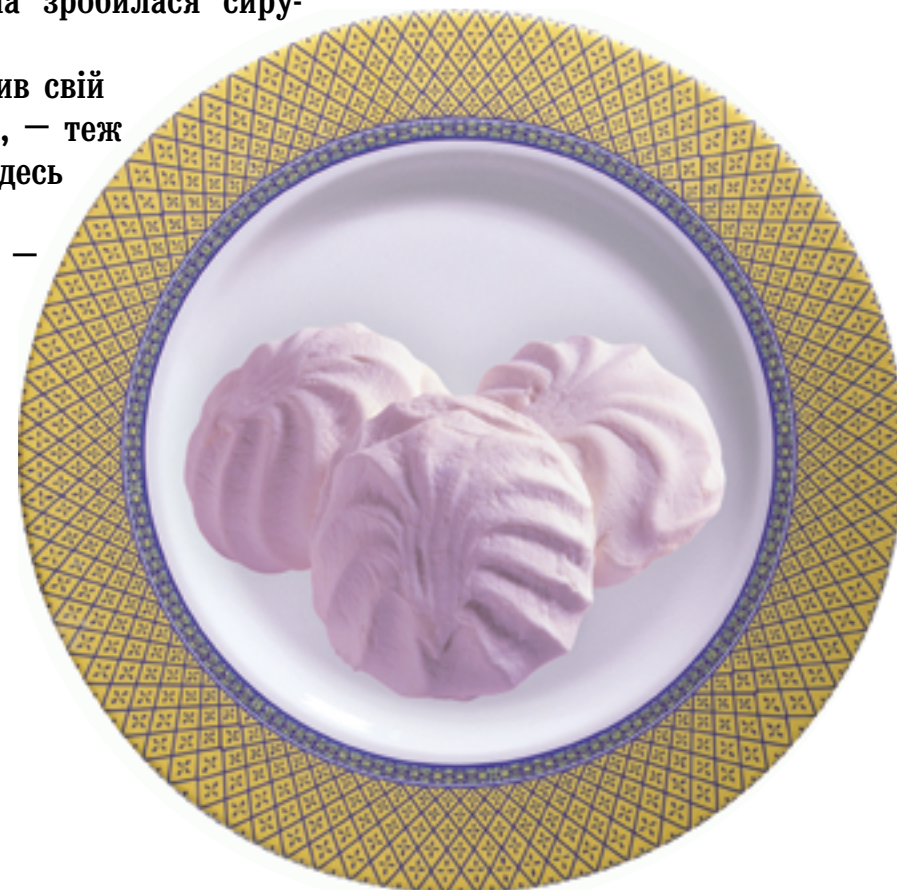
— Зефір змінив свій смак, ти — свій, — теж усміхнулась, а десь глибоко в собі ховала сльози. —

Ми всі рано чи пізно міняємо смак. Й не завжди на кращий, — коротко глянула в його вже потемнілі бурштинові очі.

Дивились одне на одного мовчки ще довго. Ї їли багато солодкого (він давно вже не дбав про себе). Їли солодке, бо було якось зовсім несолодко. А потім розпрощалися, і вона... пішла й купила найдорожчого зефіру, а відтак...

Сиділа на лавці. Дивилася кудись удалину. Котила по долоні зефіринку.

Зрештою розділила її навпіл (і чому той зефір так само, як і людське серце, завжди з двох половинок?). Вдихнула ароматизований штучний запах. І — викинула в смітник. ■



ЖУЙКОЖУ



Коротко: народилась у понеділок, люблю бути спостерігачем, боюся їздити трамваєм, мрію поїхати з Києва, фотографую, граю на роялі (у кущах) і на нервах (професійно), кохаю тільки щиро, маю руду кішку, обожаю британську й українську музику, суперечу сама собі, захоплююся тим, чого не вмію робити, шукаю креативних людей на вільні місця у житті і серці, не уявляю життя без кави.

Про чипси: сама не їм, їдять навколо. Чому? От я і відповіла собі і вам на це питання.

Чипсовий мільйон

А все починалося з американської еліти і романтичної назви «картопля по-французьки»... Коли ж давнього 1890 року чипси вийшли з ресторанів на вулицю, такі люди, як я, зрозуміли, що відкрилося нове золоте джерело. З того року по всьому світові почалися пожежі у шлунках. Ви ж, сподіваюся, знаєте,

що чипси гарно горять. Краще грійтесь, а не їжте.

Але історія не про це. Від самого початку свого існування чипси дуже хитро увійшли на ринок і до раціону пересічної людини. Вони йшли як додаток до лимонадів, пива, компанії друзів. Через невеликий проміжок часу вони стали не просто закускою (якою

їх було створено), а модним атрибутом проведення дозвілля. І ось, це окремий незалежний продукт, який тепер велично займає довгі полиці у всіх продуктових магазинах. Попит дедалі зростає, хоча кожна людина знає про шкідливість цього продукту. Така собі модна шкідлива звичка, яка міцно заповонила «юні уми», що прискіпливо займаються формуванням власного іміджу. Дай Боже щастя моїм любим п'ярникам і маркетологам! Дивись на рекламу чипсів і розумієш, що тільки з ними ти молодий, привабливий, у тебе завжди купа друзів, які приносять різні смаки (чипсів) у твоє життя, і кохана дівчина, з якою вас звів чипсовий купідон і її голодний шлунок. Усі мої колеги виростили покоління чипсоманів, чипсочуваків. Напружте пам'ять — і ви самостійно згадаєте про покоління цигаркоменів (круті хлопці з Мальборо — дівчата в ульоті), покоління жуйкожуїв із блискучо-білою усмішкою... Дивіться, на чому граємо. На живому граємо! На потребі подобатися, бути комусь цікавим. Реклама атрибутів іміджу — засіб масового зараження. Психіка людини — річ тонка і всіма вже досліджена, а отже, у нас усі козирі на руках, інвестували — і вперед!

Виробники чипсів — «темні конячки», ви їх не знаєте, а вони на вас заробляють. Вони керують вашим раціоном, вільним часом, грошима і свідомістю. На моє щастя, чипси не скоро зникнуть із полиць вітчизняних продуктових бібліотек — молоді у нас багато. І звідкись гроші у них є.

Але це вже інша історія...

Колись у людському суспільстві панував культ релігії, трохи пізніше — культ особи, потім — культ свободи іміджу, а тепер — культ їжі. Суспільство починає впливати на ті реальні речі, без яких ми не можемо існувати. Адже релігія, особа, імідж — це поняття абстрактні, вони вас не нагодують. А от їжа... Як там зараз кажуть, ти — це те, що ти їси?.. Що ж, приємного апетиту, а потім приємного перегляду у дзеркалі.

Сучасне суспільство перестає думати логічно. От ви, проходячи повз полиці з чипсами і раптом згадуючи, що сьогодні ввечері до вас загостують друзі, не думаєте про те, що коли ви розрахуєтеся на касі, я зароблю на вас певну суму грошей, зовсім не піклуючись про ваше здоров'я? Не думаєте. Логічний ланцюжок у вашому мозку такий: вечір — дружня компанія — фільм/футбол — пиво/лимонад — чипси. Знайомий сценарій? Так. Що ж, ви свідомо зробите зі свого життя копію реклами мого продукту. Ще й заплатите за це.

Я не маю оце сказане раніше говорити вголос. Навіть анонімно. Ви ж розумієте, я зараз свідомо завдаю собі збитків. Але я скажу. Подумайте, Стів Джобс заробив мільйони, розвиваючи свій мозок і світ технологій, а я заробляю, розширюючи рекламні акції і використовуючи ваші шлунки. Не власний шлунок, а ваші, любі споживачі.

Дякую за увагу.

Ваш чипсовий мільйонер. ■



За теорією ймовірності – я неймовірна. Римую мрії з дійсністю. Живу вічність на добу. Час від часу протираю від пилу свій диплом юриста і сертифікат практичного психолога. Шукаю роботу музи на дві ставки з хорошим начальником. Мій телефонний номер – нескінченність.

А ще я дуже нетрадиційної орієнтації, бо закохана у поезію... Замість мрій у мене збуваються вірші.

Вірю, що червоне світло на світлофорі – то на любов!

З'їла чарівне яблуко, яке залишило мені у спадок свої думки і доручило написати текст від його імені.

Привіт, моя потенційна смакувальнице! «Не дивися так привітно, яблуновоцвітно». Доводжу до Твого відома, що в Тебе сьогодні яблучна дієта. Хоча ні, так би я сказало, якби було людиною, до того ж – жіночої статі. А оскільки я – яблуко, то скажу Тобі інакше: «Сьогодні у Тебе суцільна яблучність». Це поняття ширше за дієту. Це щось на кшталт – Ти їси яблука, п'єш сік із яблук, розмовляєш із яблуками... От поговори зі мною. Хоча ні, краще просто послухай мене.

Можливо, ти подумаєш, яке ж із мене яблуко, якщо я розмовляю? А яке з яблука я?.. Я – плід Таємничої яблуні, член Спілки райських яблук спеціального призначення, падане яблуко, яке впало з Космосу, щоб потрапити до Тебе. Всі мої сусіди по гілках теж падали крізь невагомість у пошуках своїх майбутніх смакувальників. Такі космічні яблукопади бувають нечасто – коли Вищі сили трусять Таємничі яблуні. Але для того потрібно, щоб на Землі назбиралася відповідна кількість потенційних смакувальників, які готові з'їсти нас і ошчасливитися нашою енергетикою. Адже ми, чарівні яблука, покликані принести щастя своїм смаком, тільки б не переплутати осіб, які зможуть це щастя прийняти. Тому кожен смакувальник нас, секретних яблук, якое по-

значений. Я впізнало Тебе за родимкою на вустах. Ну і ще – за божевільністю в думках. У час мого падіння Ти саме розмірковувала про... хоча, я не знаю достеменно, про що Ти розмірковувала, тому інтерпретувати не буду, але в Твоїх думках точно цвіли яблуневі сади, Ти дивилась у небо і бачила мою ауру, сама того не усвідомлюючи. А я це відчуло і прийшло познайомитися з Тобою. Розумієш, я знаю тільки Твою власну мову і можу спілкуватися лише з Тобою. Інших я не розумію. Вони інакше розмовляють, інакше думають, інакше дивляться, хоча швидше не дивляться на мене, як і, зрештою, на яблука взагалі. От, наприклад, астрономи – кумедні такі, вони навіть не бачать наші космічні яблукопади у своїх телескопах... Та й наукою це явище досі не доведено. Але я знаю, що Ти віриш у нас – у чарівні яблука, тому я зараз тут і розмовляю з Тобою.

Про що Ти думаєш у цю мить?... У Тебе сьогодні суцільна яблучність, пам'ятаєш? Ти їси яблука, п'єш сік із яблук, розмовляєш із яблуками... І, зрештою, робиш усе, що хочеш, із ними! Бажання яблук також можна враховувати, тому в мене є пропозиція – потанцюймо. Я запрошую Тебе на танець.

– Без музики? – нарешті Ти заговорила до мене. Хоча Ти і до того говорила, але мовчки.

– Так. Тобто під нашу внутрішню

музику, — кажу я. — Мелодію нашого життя пишемо ми самі.

— Танець яблука з людиною?

— Ні, це буде танець душ — яблучної і людської...

— Але ж яблука не вміють танцювати.

— Звісно, не вміють. Але з незвичайними людьми навіть яблука танцюють!

Я відчуваю, як Ти береш мене до рук, обіймаєш своїми долонями, підіймаєш і кружляєш зі мною по кімнаті, всміхаючись і вигукуючи: «Я танцюю яблучний танець! Я танцюю яблучний танець!» Я, звичайно, радісно підтанцювую, насолоджуючись моментом танцю, і, хоча музика не закінчується, шепочу Тобі на серце: «А тепер настав час з'їсти мене. Я виконало своє призначення в цьому житті». Ти й далі танцюєш, сповільнюючи темп, а я вже уявляю, як Ти підносиш мене до вуст. Не знаю, може, це в мене якісь яблучні окуляри чи що, але, знаєш, яблука тобі личать. Зроби фото на пам'ять. Відправиш листом у Космос, Вищі сили обов'язково передадуть моєму наступному перевтіленню... Проте за умови, якщо Ти станеш щасливою після смакування мною. Тож смачного Тобі! Кісточки розкидаєш по Землі, а там, у Космосі, невдовзі обов'язково виростуть Таємничі яблуні Твоїх думок із чарівними плодами для ошасливлення інших.

«Не дивися так привітно, яблуневоцвітно». Доторкнися до

мене вустами, надкуси мене, а потім пригости ще когось — так робила зі мною Єва в одному з моїх минулих життів. А потім іще в котромусь моєму минулому житті я впало на голову Ньютона, коли саме було в процесі падіння з Космосу, шукаючи свого смакувальника... Моя душа знає багато перевтілень. І кожен шлунок для неї — то інший вищий вимір. Вона хоче подорожувати далі — тож скуштуй мене, будь ласка, посмакуй мною, моя яблуневоцвітна смакувальнице! І дорогою від Твоїх вуст до Твого шлунка я відкрию Тобі всі таємниці Всесвіту.

P.S. А десь у далекому Космосі яблука падають, час загадувати бажання! ■



Оксана Мисько



Я люблю: білий шоколад, море, музику, люблю фісташкове морозиво та солодку вату; малювати, фотографувати та фотографуватися. Люблю каву, поезію, кіно та мультфільми, люблю співати (хоча зовсім не вмію), гуляти з друзями. Захоплююся творчістю Ліни Костенко, Вуді Аллена та гурту «Скорпіонс». Обожаю своїх маленьких сестричок та своїх батьків і дідуся.

Не люблю: зоопарк, інформатику та гіркий шоколад.

Панічно боюся всіляких комах.

У дитинстві мріяла стати художником, потім — режисером, пізніше — журналістом.

Картоплю я обрала тому, що першою стравою, яку я навчилася готувати, була смажена картопля.

Сповідь генетично модифікованої картоплі

Навіть найменша в світі картоплинка знає, що сенс її життя полягає в тому, щоб нагодувати хоча б одну людину.

На жаль, безліч моїх знайомих і родичів щороку гинули, так і не опинившись на кухні.

Зараз мої сини і доньки навіть не уявляють, що можна боятися холодів, нападів комах або ще чогось. Вони спокійно зростали під пильним наглядом дбайливих людей, а коли прийшов час, опинилися тут, у затишному ящику, в хаті заможного газди, і спокійно чекають свого часу, аби здійснити мрію.

А я була однією з перших модифікованих. Можливо, вся справа в заздрощах, але більшість сусідів підозріло ставилася до «несправжніх» овочів. Кривенькі, поїдені колорадськими жуками бараболі скося поглядали в мій бік і осудливо перешіптувалися. Пишалися своєю натуральністю. Аристократи.

Єдиним, хто не непокоївся з цього приводу, був тоді мій наречений. Може, тому, що я значно красивіша, ніж звичайні картоплини.

Але ж які нормальні батьки будуть раді одружити власного сина з якоюсь мутанткою?

Досі пам'ятаю, як на оглядинах моя майбутня свекруха (стара, поважна бульба) презирливо скривилася.

- Вона ж модифікована. Несправжня, сину. Ти подумай про майбутніх картоплят. Які-то вони будуть?

Мій наречений тихо забухкотів собі під носа щось невиразне. Видно, теж задумався про потомство...

А я хіба не думала? Я думала, якщо мої здорові, довершені картоплятка не боятимуться ані заморозків, ані жуків — це буде ЧУДОВО.

Зрештою, так і сталося.

Дітлахи успадкували мої гени, з'явилися на світ рівнесенькі, любо глянути!

На щастя, свекруха неймовірно зраділа таким нащадкам. «Якщо боятися невідомого — світ зупиниться!» — лагідно всміхнулася вона і зі спокійною душею попрямувала у борщ.

Люди постійно лікують свої хвороби. Штучно змінюють собі тіла й обличчя. Фарбують нігті та волосся.

А діти з пробірки! І живуть же, цілком нормальні люди!

Може, все це теж не зовсім природно?.. ■



Аня Співачка Писавченко

А що, власне кажучи, про себе розповідати? Це ж вам не часи Радянського Союзу, коли всі були різні. Ходили в одних уніформах, але такі безмежні. Сьогодні всі ми однакові, хоча й із різними аяй-подами. Нас зранку кудись несе натовп. На станції «Дніпро» ми всі вдихаємо повітря саме тоді, коли відчиняються двері вагона, пориваємося злетіти в небо. Намагаємося бути ввічливими і чарівними. Слухаємо улюблену пісню, і нам здається, що тільки ми розуміємо її глибинний зміст. Віримо понад силу в дива. Обіцяємо видалити всі сторінки в соціальних мережах, забути паролі, а потім іще раз про всяк випадок видалити. Шукаємо власне Я і сенс життя. А ще, а ще... в дитинстві... В дитинстві нам усім здається, що коли ідеш гуляти на вулицю, іграшки оживають...

Я чую вас, не треба так голосно кричати про те, що люди довкола зовсім різні і Земля обертається навколо своєї осі, а не навколо мене. Я це знаю і на егоїзм хворіти не збираюся. Я просто дивлюся на світ своїми очима і намагаюся вирватися на волю з шаленого натовпу. І навіть не хочу казати вам про те, що іноді не виходить.

Сонце світить. Відчуваю тепло. Пташки співають. Бадьорий настрій. Земля обертається, аж допоки через мільярд років не припинить свій рух. А ми продовжимо!

Чому я вирішила написати про тістечко? По-перше, я люблю цей продукт до останньої крихти. По-друге, більшість людей також полюбляють тістечка. По-третє, меншість із тих, хто куштував тістечка, може сказати, що цей продукт не заслуговує на увагу. Тому я і вирішила не залякувати нікого надмірним споживанням тістечок, а розповісти про їх магію і чарівний вплив на настрій.

Історія одного тістечка

Чому багатьом людям так смакують тістечка? Чому взагалі люди прагнуть підсолодити своє життя? Такі запитання ніколи не виникали у Шекспіра, але саме з цим продуктом харчування, разом із цукерками і смачними тортками, ми асоціюємо кохання. Тому й не дивно, що мільйони сердець пристрасних романтиків поєднало почуття, яке починалося з запрошення на каву з тістечком.

Скажи мені, яке тістечко ти любиш, і я скажу тобі, хто ти. Психологія як наука прагне відповісти на всі запитання людства, але ж вам, напевно, подобаються таємниці. І якщо так, то нехай для вас і надалі буде загадкою, чому ви так полюбляєте тішити себе тістечками.

Як відомо, аксіома не потребує доведень, а істина зовсім проста — тістечка прекрасні без зайвих слів. Хоча в кулінарному мистецтві вони офіційно не існують: дехто з визнаних кухарів вважає їх за звичайне

печиво з солодким кремом, дехто — всього-на-всього порізаним тортком різної форми. Тож справжнім поціновувачам цього солодкого шедеву, які напевно знають, що тістечка були, є і будуть, доводиться споживати «кримінал».

Мабуть, немає сенсу вказувати на недоліки цього продукту. До того ж, кожен Івась має свій лас. Ідеальних тістечок, звичайно, як і людей, не існує. Але зупиніться на хвилинку, пробігаючи марафон цих рядків, і згадайте ту людину, в яку ви були (чи й нині є) по-справжньому закохані. Кохають не за щось, а просто так. І незалежно від вашого віку і статі, вам, напевно, доводилося зустрічати людину, яку під завісою закоханості ви справді вважали ідеальною. Особливо спочатку, з перших днів знайомства і зустрічей, ви не помічали жодних недоліків у її вчинках або ж принаймні робили вигляд, що не помічаєте. Вам було солодко мріяти, вірити і бути поруч

із об'єктом свого обожнювання. Справжнє щастя, якщо останній шматочок виявився смачним, а не гірким чи солоним.

З дитинства відомо, що гірка правда краща за солодку брехню. А що ж тоді тістечко — це брехня?! Брехня в тому, що ми прагнемо ввести себе в оману радості, нагодувавши власний шлунок. Нехай і так. Якби довкола панував лишень тістечковий обман, світ був би набагато яснішим.

Кафе, 09:00, субота

— Хазяйко! Ви думаєте відчиняти двері? Я привіз ваше замовлення.

— Звичайно! Вже йду... Дякую дуже. Цього разу найсмачніші?

— Ясна річ. І вам вітання від кухаря.

Вітрина кафе, 09:10

— Чи ти чув це, Наполеончику? Найсмачніші... Які вони там узагалі можуть бути!

— А ти заздриш? Мабуть, що так воно і є. Бо знаєш, що взимку Морозиво куштують мало, попит на тебе маленький. І в найкращому разі ти станеш лише додатком до кави глясе.

— А чому ти взагалі заступаєшся за ці жалюгідні Тістечка? Ти тут сам день-два і засохнеш, і згодують тебе жирному рудому Барсику. Хоча після твого запаху і смаку він узагалі розлюбить солодке або ще гірше — сяде на

дісту. І не залишиться від бідного котика ані крихточки.

— Бачу я — ти забагато базікаєш. Не боїшся розтанути?

— Ти що, мені погрожуєш?

— Лише попереджаю.

— До речі, Тістечка поставили подалі від тебе, аби ти їх своєю пліснявою не заразив.

— Ну я зараз тобі...

Вулиця, 09:45

— Ну і куди ми тепер підемо? Знову я у всьому винен. Треба було мені квитки завчасно купувати. Але я й не думав, що на ранковий сеанс у вихідний день в нашому кінотеатрі не залишиться вільного місця!

— Одне все ж таки було.

— Ну так. Але ж ти відмовилась іти одна. Мабуть, ти справді боїшся мультфільмів.

— Цікаво, а може, хтось таки страждає на мультфобію.

— Можливо. Сподіваюся, що це не ти. Скажи, як мені спокутувати провини?

— Ти ж знаєш, що я скромна дівчина, яка любить солоденьке.

— Звичайно. Я мав здогадатися. Наше улюблене кафе відчиняється якраз о десятій годині.

— Тоді ходімо...

Вітрина, 09:59

— Наполеончику, чуєш?

— Що ти знову хочеш?

— Хвилинка до відкриття лишилася. Починаємо зворотній

відлік. Тістечка! Агов... Вони що, німі?

— Дай їм спокій!

— Звичайно. А то виявиться, що вони — Тістечка-романтики, і я порушу їхній спокій. Нам потім усім тут психолог знадобиться!

Кафе, 10:05

— Доброго ранку!

— Доброго ранку, наші шановні гості! Як приємно, що ви відвідуєте наш заклад!

— Відвідуємо, тому що цінуємо вашу роботу, затишок, який ви тут створюєте, а особливо — тістечка.

— Тоді я лише для певності запитаю вас. Що б ви хотіли замовити, молоді люди?

— Пані, нам, будь ласка, дві кави глясе і тістечко для моєї дівчини.

— А ви не бажаєте скуштувати?

— Ні, ви ж знаєте, я не люблю солодкого.

— Даремно. Але так чи інакше ваше замовлення прийнято. Обирайте столик.

— Ну ось! Усе замовив. Тепер нам лишилося трішки почекати.

— Я дуже тебе люблю і ціную. І хочу подякувати тобі за все.

— Звучить якось моторошно. Ти не збираєшся...

— Чому ти злякався? Я просто хочу тобі подякувати за все. Зро-

бити те, що люди забувають робити сьогодні. Всі полохливі, чекають на обман і зраду, а усмішки і добрі справи відкладають на потім. Розумієш?

— Мені здається, що ти нарешті полюбила мене більше, ніж тістечка.

— Припини! Так було завжди. Мені тепер узагалі нічого не потрібно, бо ти поруч.

— Мені приємно чути такі слова. І я також тебе безмежно кохаю. Але однаково мені цікаво. Чому от, наприклад, ти любила солодке, а я ні? Чому одні люди кращі за інших? Чому золото для людства є уособленням влади і багатства? Чому в літаках під сидіннями перебувають рятувальні жилети, а не парашути, які і справді могли б урятувати життя?

— Тобі не здається, що надто багато запитань як для суботнього ранку? Нам уже принесли наше замовлення. Отож я просто хочу дати тобі спробувати це Тістечко, щоб ти зміг сам відповісти хоча б на перше запитання з твого переліку «Чому...?». А я незалежно від твоєї відповіді тебе любитиму. Питання в тому, хто відповідь нам обом — чи це кохання на все життя?..

Вітрина, 10:30

— І жили вони довго і щасливо! Ах... Як зворушливо!

— Морозиво, ну що ти знову?

Як мала дитина!

— Можна тепер я скажу вам? На правах реклами і смачного Тістечка! Нічого, що ми лише мовчазні і неживі створіння. Ми створені Людиною. І нехай лише для того, щоб задовольняти людські примхи, вгамовувати смакову спрагу! Нехай так. Головна наша перевага така, що ми — солодкі. І багатьом людям ми приносимо солодку радість. Навіть ви, холодне і неприступ-

не Морозиво! Найважливіше те, щоб люди жили на світі не для того, аби їсти, а їли для того, аби жити. І якщо навіть вам обом потрібна радість, я дозволяю з'їсти мене прямо зараз.

— А от тепер і справді кінець. І жили вони довго і щасливо. Наполеончику, чуєш? Тістечко дозволило себе з'їсти. Ох і люблю я happy ending... ■



Авантюристка Пічурович



Люблю авантюри. Маю особливу мітку в закордонному паспорті – була депортована з Угорщини. Цей інцидент спричинив нову хвилю творчості і викристалізував нову мене, з іншим поглядом на світ. Часто співаю і радію, що сусіди ще жодного разу не приходили в гості. Люблю життя. Люблю запалювати. Вивчаю візуальні мистецтва, аналізую іконічні знаки. Граю в судоку.

Люблю відчувати серцем кожен подих життя, що простягає руку і веде шляхом великих можливостей під зорепадом цікавих зустрічей. Непереборна мрія – наживо споглядати за життям коал і кенгуру і годувати їх із рук на австралійському острові Філіпа. Чуттєві асоціації надихнули писати від імені дині – продукту, наповненого сонцем і яскравими згадками про літо.

Зухвала диня

«Говорить Київ. Сьома година ранку...» – розпочало свою роботу радіо. Зачовгали капці, зашелестіли ранкові газети, з крана полилася вода. Невдовзі з вітальні почувся брязкіт тарілок, які розкладала пані Надія. Ось пролунав дзвінок у двері – довгоочікуваний гість, давній товариш господаря.

З коридору було чути радісні слова вітання на українській землі та запрошення до вітальні, де стояв накритий стіл і лунала приємна музика.

– Ї я дуже радий вас бачити! Ось тримайте заморські гостинці...

– Ну проходите, не стійте в коридорі! – радісно закликала господиня. Взявши пакунок від гостя, вона поспішила до кухні, щоб швидко його розкласти і повернутися до цікавих розповідей товариша. У пакеті лежала, аж світилася, велика диня. Її поклали на підвіконні серед невеличких диньок, що налилися під сонцем дачної ділянки за містом.

– Хелоу, панство! – привіталася до них новоприбула леді.

– Хто це? – перелякано запитала одна жовтобока подруга іншу.

– Я диня «Єлоу-Б'юті» – найсмачніший фрукт літа. Сорт мій створювали найвідоміші вчені світу, поєднуючи найкращі якості краси і смаку!

– Диня? – здивувалася одна.

Гордовита пані презирливо поглянула на двох її нових подруг:

– Саме так! Ох, які ж ви прості,

з вами нецікаво!

– Перепрошую, міс, я не відразу зрозуміла, хто ви. У вас немає відповідного запаху, і боки ваші надто гладенькі... – ніяково прошепотіла маленька динька.

– Та що ви взагалі бачили? Вельмишановні помідори з генами північноамериканської морської камбали, з якими я спілкувалася, розповідали про неймовірні винаходи генної інженерії і про те, які прекрасні часи чекають на нас у майбутньому – ідеальної форми овочі та фрукти, стійкі до морозів, до шкідників, із різними смаковими якостями...

– Але це неприродно! – майже в один голос закричали жовті подруги. – Так не має бути! Ми чули, що це небезпечно для організму людини! Можуть настати незворотні зміни!

«Шановні радіослухачі, прослухайте, будь ласка, термінове повідомлення, – пролунав голос із радіоприймача. – Надійшла інформація від Міністерства охорони здоров'я України про заборону вживання нового сорту дині «Єлоу-Б'юті». Провівши дослідження цього сорту, українські науковці виявили, що невідомі речовини, введені для його створення, викликають мутацію кісток і всього опорно-рухового апарату. Розпізнавальними ознаками «Єлоу-Б'юті» є дуже гладка шкірка і відсутність типового для дині запаху. Крім того, варто пам'ятати про небезпеку зараження лістеріозом – страшною кишковою інфекцією, що призвела до

смерті шістнадцяти осіб у Америці, а також масового зараження по всьому світу. Нагадаємо, що джерелом епідемії став новий сорт дині, який і нині завозять до України...»

— Хто ти така? Геть звідси, шахрайко! — несамовито заволатала маленька, щойно ображена шановною пані жовтобока динька. — Від таких, як ти, гинуть люди!

— Облиште! Коні не винні! — сказала гордовито іноземка.

— У наших господарів маленькі діти, які можуть постраждати від вашої далекої родички! Геть! — озвався маленький огірок, не витримавши зухвалості гості.

— Ми не дамо тобі псувати життя наших господарів! Людство має бути здоровим! Геть, а інакше.. — з неприхованим гнівом виступила наперед одна з динь.

— А інакше що? — закліпала довгими віями «Б'юті».

— Розправа... — почувся тихий шепіт одного зі стручків квасолі, які лежали у плетену кошику.

«Розправа... Розправа...» — зашепотіли й інші, зачовгали квасолинки від такого пожвавлення. Невдовзі цей шепіт почав нагадувати хорівий спів під звуки дощу.

Здалося, що посилився вітер. Він завжди виступає справедливим суддею у різних суперечках, огортаючи холодом того, хто не має рації. Цього разу це була диня.

Було видно, як заморська королева тремтіла від страху і сорому:

— Я нічого не можу вдіяти! Просто потрібно добре розуміти, що купуєш, бо необачні страждають найбільше!

Сказавши це, вона потроху підкочувалася до краю підвіконня.

— Кожен має право на помилку, але не цього разу, — подав голос мудрий буряк.

Забрязкали черпаки, підвішені біля шафи. Зашелестіла зв'язка лаврового листя на стіні.

— Буде шторм... — спокійно сказала велика капуста. Її погляд не полишав жовту «Б'юті». Всі дивилися на неї, таку самовпевнену і зухвалу. Ці риси ніколи не допомагають у житті, особливо тоді, коли не визнаєш своїх помилок.

Тим часом почувлися кроки господині, що йшла до кухні по чергову страву до столу. Зайшовши, вона побачила розбиту диню, яку нещодавно привіз гість. Прибираючи залишки з підлоги, Надія помітила, що запах у неї зовсім відсутній, та й тверда вона надто всередині.

— Ох, а яка ж красива була зовні, — тихо промовила до себе і без вагань викинула її у сміттєве відро.

— Не бачу нічого дивного, — промовив огірок. — Усе відбулося, як у злому анекдоті: злі свині потрапляють у копчену ковбасу, а добрі — у домашній фарш.

Кожен зітхнув із полегшенням, адже від самого народження несе у собі благородну місію — вирости і налитися під теплим сонцем, щоб, дозрівши, вітамінізувати людину і зробити її здоровою та життєрадісною. ■



КВІТНА ДИНЬКА

Під час нашої з другом розмови про «Битву екстрасенсів» у його кімнаті вибухнув бутиль з вином. Просто він скептично ставиться до ясновидців, а я — навпаки. Сама захоплююся науковою фантастикою і татуюваннями. Люблю кататися на скейті і займаюся хіп-хопом, коли є баблос. Давно загартовуюся на тренуваннях із боксу і змішаних боїв. Мій наречений теж боєць, і часом після жвавих спарингів у нього подряпини. Не можу на це дивитися. Ніяк не забуду, як потрапила на 40 м під землю в шахту будівництва станції метро. У житті мені допомагає те, що я — журналіст. Хліб став героєм мого есе через незабутнє враження від шматка скла в одній із буханок. До того ж я з недовірою ставлюся до складу багатьох сортів.

Я ніколи не їв хліб і макарони — беріг фігуру. Так, ця тема більше для жінок, але я реально хотів класно виглядати. Думаю, мої тодішні колеги-директори мене

розуміли. Мені було 35, я щосили пиячив, рідко заглядав до тренажерки. Мене і таким любили, за статус, за гроші.

З того часу, як я став директо-

ром прибуткового хлібозаводу, я взагалі не переймався питанням якості нашої продукції. Це контролювали мої помічники, а я тільки робив вигляд, що ретельно слідкую за їх роботою. Насправді мені все остогидло. Нудно, все те саме, звіти, помилки, розробка нових сортів, сперечання з технологами... І я їм сказав: «Мені однаково, що ви там намішаєте! Мене хвилює лише високий попит на вироби і його конкурентоспроможність». Я знав про різні домішки, аякже! А коли одного разу за сніданком різав хліб і побачив усередині великий шматок скла, вирішив, що це ще один знак, щоб відмовитися від буханок остаточно.

Мене атакувала апатія. Бувало, я настільки кепсько почувався, що нализувався алкоголю до нестями, на робочому місці, пізніми вечорами. Нічого не пам'ятав на ранок. Тільки помічав розкидані по кабінету буханки, підлогу в крихтах, як у снігу. Мабуть, я жбурляв їх чи грав ними у футбол... Це все, що я пригадую з того життя. Спогади вриваються в мене, мов через завісу, раптово. Одного ранку я не прокинувся, і то сталося у кабінеті. Чув я ті балачки про перевтілення, чув. Але щоб у хлібину — і припустити не міг! Чому не в дерево? Не в кішку? Ну що за дурня!?

Тепер я всміхаюся з полиці магазину дівчатам-пляшкам із сусідньої полиці. Я запакований

у пакетик. Деякі хлібини лежать просто так, голяка. Мій сорт смачний і популярний серед покупців. Але вже півдня минуло, а мене ще не забрали. Мої родичі перебували у розпачі — в них намішали шкідливих речовин, про які ані слова на етикетці. А офіційно ми не містимо нічого шкідливого. Я задумався. Особливо коли почалася хлібова «революція». Буханки намагалися маякувати покупцям про безпеку. Подавали різні знаки: вистрибували з рук, розривали на собі обгортку, зліплялися одна з одною, що не роз'єднати. Навіть кривлялися і робили непривабливий вигляд, ховалися... Доходило до використання надприродних можливостей — хлібини не могли «пробити» на касі.

Спочатку я не розумів, заради чого це все. Творцю видніше, що він намішав у нас. Усі ці Е-шки. До мого складу входить бджолиний віск, речовина з комах, деякі канцерогени, замінювач цукру. В людей від такого часом з'являється алергія, нудота... Ясна річ, покупці знають, що купують. Вони свідомо роблять такий вибір. То в США і у Великій Британії влада все вирішила за споживача і заборонила таку продукцію. «На щастя, ми в більш розвиненій країні», — подумав я.

Поруч мене чухалася буханка з випеченими колосками. Я поділився своєю думкою. І відразу ж пожалку-

вав. На мене полилось обурення.

«Та споживачі елементарно не знають про наш шкідливий вміст! — гарчав на мене сусід. — На етикетці зазначають не всі речовини. А якщо і всі, то часто серед них є небезпечні. Все задля покращення низькосортного борошна».

Як блискавкою, в мене влучила думка: «Отже, ми отруйні!!».

Я набряк від люті... Відчув, як у мені вирує піна. Ага, таки то були не плітки про піностворювальний екстракт у тісті. Піна ллється на підлогу, ось вона вже досягає півметра, в магазині — паніка, всі у розпачі. З «цеглинок» теж чимдуж лізе піна. Нарешті люди зрозуміють, що з нами щось не так!

Лунає вибух, і хвиля виносить нас на вулицю, прямо під колеса автовок. Лежу роздавлений на дорозі. Набігають журналісти, фотографують, клацають... ЗМІ розкажуть правду іншим! Підморгую буханці, що лежить навпроти: «Як ми їх, а?»

У відповідь: «Ти телепень, людям ніде буде купити безпечний хліб. Тому що хлібні боси цього не допустять жодною ціною!».

Барви зливаються, я вже не на дорозі, а на підлозі у кабінеті. Бачу людську руку у костюмному рукаві. Моя. Добре, отже, я просто перепив... Реінкарнація була страшним сном! Окей, але що це навпроти кліпає на мене і щось го-

ворить? О ні-і-і, біла гарячка??

«Твоя безвідповідальність і байдужість псує здоров'я тисяч людей, — мовить до мене хлібина на підлозі. — Завтра ти організовуєш прес-конференцію і розкажуєш, який хліб не слід купувати. Називаєш конкретні сорти. Те ж саме про безпечний хліб. Тільки правду».

Голос хлібини хриплий і жорсткий. Я тремчу від страху.

«Якщо ти проігноруєш цей наказ, — веде далі буханка, примружуючи випечені очі, — ми з'їмо тебе, аха-ха-ха! Нам без різниці, а людям буде незвичайна начинка. Що так, що так вони отримують шкідливі речовини. А, і ще ми спалимо хлібозавод. Розслідування теж потрібні народу».

Я непритомнію.

7.00.

Година на прибирання кабінету. Злощасну хлібину кладу на стіл. Приводжу себе до ладу. Ранкова кава. Домовляюся про пресуху. Розказую правду. Поспішаю до кабінету, відчиняю двері — хлібини на столі нема. Мабуть, я зовсім «того»!

«Живи поки що» — лунає наді мною знайомий нічний голос. І далі — хрипкий сміх. Влітає мій помічник. Стіни хлібозаводу тремтять... ■





У дитинстві був спокійною дитиною. Вчився у середній школі, дивився, як і більшість моїх однолітків, мультфільм «Невгамовні» і серіал «Альф», не замислювався над проблемами життя. Мабуть, через брак уваги до останнього і пішов учитися на філософський факультет драгоманівського університету. Тепер думати про сенс буття – не лише моя профільна освіта, а й стиль життя.

Серед завдань, які ставлю собі на найближчий час, – написання і захист кандидатської дисертації, де розглядається вплив популярної культури на сучасну філософію. Мабуть, через захоплення у дитинстві телевізором і займаюся розробкою подібної теми.

Для проекту спеціально створив у соціальній мережі сторінку «Згущене молоко» для збору думок і вражень про цей продукт. Дякую всім, хто відгукнувся на мій запит і хто спровокував на головний меседж тексту: «Ми вже не ті, що були раніше...».

П.С. З дитинства маю лише одне небиконане бажання: доторкнутися на морозі язиком до металу. Цікаво, які при цьому вирують відчуття у людини?

Білий спогад світлого дитинства

Солодке і приємне. Згущене молоко.

Згадка про нього прикрашає спогади про дитинство. Недаремно воно білого кольору – кольору добра і сили. Для тебе баночка згущика була тим самим, чим шпинат для героя з мультфільму «Моряк Папай». Коли в дитинстві в руках опинялася баночка з білим смаколикком, то ти ніколи не плакав. Міцно її вхопивши, відчував себе переможцем. Смаколик затягував настільки, що ти оговтувався вже над півпорожньою баночкою. Треба ж залишити трошки і на завтра, переможцю! Солодкий смак звершень.

Наталка згадує те, як підкорювачі Північного полюса годували ним білих ведмедів. Білим ведмедям – білі солодоці. Марійка, вже будучи дорослою дівчиною, досі згадує, як колись разом із сестрою їла смаколик після дискотек, адже він завжди був під ліжком у дівчат. Солодкий спогад дитинства.

Дитинство. Світле і незаплямоване.

У кожного власні спогади. Щось згадується з радістю в очах, а щось приховується у закутках душі. Від чогось утікаємо,

а до чогось, навпаки, прагнемо. Таємниця життєпису полягає саме в дитинстві. У життєвій історії, коли комусь доводилося підійматися з колін, можна відчувати більше добра, ніж в історії людини, яка тобі всміхається. Та хай там як – усі були дітьми. Всі мріяли і гралися, спілкувалися і ділилися.

Щиро, по-дитячому. Це мені, а це тобі.

По-наївному, але відверто. Це тобі, а це мені.

Сьогодні по-іншому оцінюєш приємний спогад із минулого. Вже не згадуєш, як радів кожній ложці солоденького. Тепер можеш дозволити собі скільки завгодно блакитних баночок із білим смаколикком, та вони тебе вже не цікавлять. Нові часи – нові вподобання. Обираєш у магазині пиво, як брати Клички, сухарики, як Верка Сердючка, цигарки, як Ковбой, шейк для бейбі і суші, бо це модно. А можливо, й горілку на трьох, квас, як Андрій Макаревич, і дешевий сир, бо забракло грошей. Споживчий кошик сформовано – гайда до каси по передбачення у чеку. «На вас чекає смачна вечеря». А як же інакше? «Клей для шпалер» – так жартують нині товариші, передивившись телевізійних про-

грам. Воно несправжнє й отруйне. Катя через це давно вже не їсть згущик. А Яна певна, що воно зробило «пластику». Майже як Памела Андерсон, тільки замість силікону — пальмова олія. Сашко порівнює білий спогад із дитинства з чоловічим сім'ям, про яке він тоді навіть не здогадувався. Інші глузують із м'яких пачок, у яких раніше був лише давній-добрий кетчуп, а тепер і смаколик.

Скільки людей — стільки спогадів. Які часи — такі люди. Всі говорять, що згущик уже не той, яким був у дитинстві. Але ж і ми не ті, що були раніше! Скільки спогадів — стільки вражень. Які люди — такі часи.

Наше життя — наче блакитна баночка. Відкриваючи, можна поранитися. Живучи, можна порізатися. Гострі краєчки банки тримають під наглядом, озирніться — і побачите свої межі, підійміть голови — там леза. Ми схожі на згущик. Не той, що був раніше, не такі, якими прагнули бути ми.

Біле солодке молоко нагадує мені світле приємне дитинство. Час, коли в мене кров із пальця ніколи не потрапляла всередину банки. А у вас?

*Любили згущене молоко. Відверто.
По-справжньому. Раділи баночці зі
смаколиком.*

*Але ж це ми його зробили таким.
А хто нас зробив такими? ■*



МАКАРОНИ АНДЕРСОН

Не пам'ятаю, як і коли народився. В школі казали, що в мене чудова пам'ять, але зараз я не згадаю нічого далі двох місяців. Мабуть, це просто не важливо для мене. Прогалину спогадів у своєму черепі заповнюю дрібними деталями буднів. Методично вириваю предмет із контексту і знову повертаю до життя — вже рельєфним червоним камінчиком у старому асфальті.

З дитинства начепив на себе годинник, не думаю, що я був би щасливіший без нього. В мене є «свій» сміттєвіз (ще один годинник) о пів на третю ночі, він гримить під вікном свою колискову. Я засинаю під брязкіт металевих клешень, що підхоплюють черговий бак, наповнений моїм днем. Сміттєвіз ковтає події минулого, а наступного ранку я прокидаюся без зайвих спогадів, повний сил.

Макарони, мабуть, чи не єдиний продукт, асортимент і ціни на який нікого особливо не хвилюють, а разом з тим і все, що всередині.

Вельмишановні панове присяжні, спадкоємців Макаронної імперії. Слухання запрошено на закритий процес із метою встановити права Міланської проти локшини швидкого

приготування — Фіміні. Підставою такому позову слугує черговий бешкет, скоєний локшиною. Псування казенних людських органів і зв'язки з поганою компанією, вкупі з розпусною поведінкою і сумнівним походженням, ставить під загрозу і кидає тінь на шляхетний образ Макаронної імперії, а зокрема Пасті Міланської.

Захищати інтереси Фіміні буде скандальна світська леді Емоція.

Адвокатом Пасті Міланської виступає холодний і неупереджений пан Мозок, якому надається право викликати першого свідка — Шлунок.

— Пане Шлунок, розкажіть нам про себе.

— Хм, ну... Моя парафія — перетравлювати їжу, розумієте? В мене є такий, значить, шлунковий сік, я його туди, ну, кидаю, а воно переварює. Головне — це не кинути дуже багато, а то буде погано, сам себе, значить, потравлю. Дуже мало теж погано, даа... Треба, щоб усе було в міру, значить.

— Зрозуміло, який ваш розпорядок дня? Коли, які продукти ви перетравлюєте?

— Ну зрозуміло, що мені легше зранку, шлункового соку за ніч досить багато накрутив, значить. А під вечір, не, вже не то. Але якщо скажуть — будемо робити.

— Ви пам'ятаєте цю леді в ніч із понеділка на вівторок? (Мозок вказує на Фіміну).

— Звичайно, це Фіміна, мені часто доводиться її травити, перепрошую, перетравлювати. В ту ніч вона була вельми збуджена і з доволі неприємною компанією.

— Хто був у цій компанії і що ж сталося?

— Як зараз пам'ятаю: Майонез, Сосиска і Пиво. Пишна, червона від спецій, Фіміна аж ніяк не хотіла вдовольнитися тою кількістю шлункового соку, що я їй виділив.

Зі свого місця зривається Фіміна і кричить пронизливим, базарним голосом: «Мало виділили, жадібні дуже!»

— Ви відмовилися відповідати на поставлені мною питання, я вимушений був діяти на власний розсуд, — затинаючись, відказує Шлунок. — Я, значить, оцінив вашу вагу і можливий об'єм у свій власний спосіб, значить...

— Значить, на око, — в'їдливо перериває Фіміна. — От зовсім ви не ввічливі, які ще можуть бути питання до культурної леді з приводу її ваги. Я мала право не відповідати на таке відверто хамське запитання.

— Закінчуйте свою розповідь, пане Шлунок, — стаючи до Фіміні спиною, каже Мозок.

— Значить, кидаю я Фіміні соку, а їй усе мало, я ще і ще... Але ж уже кінець робочого дня, треба розуміть. Зазвичай я і прості макарони тіко зранку, максимум в обід подужаю, а тут, на тобі, ввечері, та ще й із компанією. Врешті-решт, Пиво до Нирок спрямував, Майонез якимось здужав: частину до себе, а частина нехай Печінку травить, тобто Печінка перетравлює. Залишається в мене на руках, значить, Фіміна і Сосиска. Я давай далі Фіміну шлунковим соком поливати, вона все до себе, що на Сосиску попало, добре. Згодом Фіміна почала всмоктуватися, та вона дівка «з перцем», на прощання викинула весь той шлунковий сік, що я на неї лив: сам себе, значить, потравив я.

— Таким чином, станом на сьогодні,

ви заробили собі гострий гастрит, — підсумовує Мозок.

Слово надається Емоції, яка викликає другого свідка — Язик.

— Пане Язику, в ту ніч ви першим зустріли Фіміну. Опишіть її і скажіть, чому ви пропустили її далі, не прислуховуючись до постійних нарікань Шлунок?

— Ну що ж, не буду брехати, це не вперше, коли я впускаю Фіміну, мою часту і дуже бажану клієнтку. Розумієте, Фіміна підкорює мене своєю спецією, вона зваблює мене своїм насиченим смаком, і щоразу я просто не можу встояти. Я вже давно знаю, як вона це робить... «Душа смаку», так японці називають глютомат натрію — це підсилювач смаку. Винайдений у Японії, він розповсюдився по всьому світу, зводячи з розуму більшість язиків.

— Ви сказали більшість, отже, цій спеції можна протистояти?

— Перепрошую! — Паста Міланська шляхетно і невимушено встає зі свого місця і прямує у центр зали. — Я взагалі не розумію, від чого такий шкандаль. Усі знають, що я єдина достойна спадкоємиця Макаронної імперії. Мало хто з продуктів має такий гардероб, як у мене, 250 різних форм вбрання. Я взагалі не розумію, чому хтось звертає увагу на таку байстрючку, як Фіміна! Мене, наприклад, показували на ВВС.

— Знаємо ми ваше ВВС, це було 55 років тому, 1-го квітня! Знайшли чим пишатися, вас розвісили на деревах, а всьому світу розповіли, мовляв, в Австрії збирають

подвійний врожай макаронів через аномально теплу погоду. Всі вирішили, що ви зростаєте на деревах, і досі деякі люди так думають. Вас пошили в дурні, «звізда»! — все з тою ж в'їдливою інтонацією викрикує Фіміна.

У Пасті перехоплює дихання від такого хамства, вона падає непринятною. До неї швидко підповзає Мозок і відтягує на місце. Слово знову бере Емоція.

— Шановні присяжні, ви заслухали виступ Пасті Міланської. Всі її справжні заслуги полягають у легкості приготування і зберігання, високій енергетичній цінності та, мабуть, естетичності. Але Світ не стоїть на місці, він пришвидшує свій поступ, не чекаючи на слабших. Фіміна — це нова генерація макаронів, що прийшла зі Сходу, до речі, як і попередники Пасті. Недарма японці, трудоголіки світу цього, визнали локшину швидкого приготування найважливішим своїм винаходом 20 століття. Вона зберігає всі ознаки традиційних макаронних виробів, дещо поступаючись енергетичною цінністю на користь швидкості та доступності.

— Так, так, на користь більшої швидкості, я навіть маю більше «енергетичних» жирів! — викрикує Фіміна з-за спини Емоції.

— Чи шкідлива вона? — затуляючи собою клієнта, продовжує Емоція. — Не більше, ніж голка у невмілих руках. Скільки, чого і як — це вічні питання кожного шлунок, і вирішити їх під силу вам, вельмишановні присяжні. ■



Я часом не знаю, хто я є. Я можу бути ким завгодно: вашою сусідкою, акторкою німого кіно, консультантом із надзвичайних справ, навіть інколи чоловіком. Сьогодні випало на картах мого внутрішнього оракула, що час побути водночас прабатьком шоколаду і його служкою.

Смагливий чоловік, одягнений у зшиті разом шкірки на голе тіло, сидячи на землі, завзято пріє над візерунчастою камінною ступою, затиснутою між ногами. Його наче немає, його присутність якась примарна, погляд просочується крізь лісисту галявину, заходить куди подалі, торкаючись невидимого пупу землі на іншому континенті, такому далекому і поки єдиному. Чорне волосся зібране у пучок, чоло всіяне росинками, в яких знаходять відблиск рожеві залишки пурпурового обрію. Він вправно розтирає товкачиком боби на дні ступи, гіркуватий присмак і темний пил підіймається над головою, осідає на мокрому чолі, і смагливість правильного продовгуватого обличчя перетворюється на плямистий бруд.

Його тіло мовчки розповідає про життя. Сухий, високий чоловік із відшліфованою скульптурністю тіла — прудкий і вправний мисливець. Тоненькі шрами на натягнутій, мов тягива, шкірі хвалькувато всміхаються кривими дужками. Їх багато, але всі несерйозні, наче духи чи вправність, що захищають його від серйозних поранень. Йому не відати скільки літ — може, вісімнадцять, а може, і більше ніж сорок, не знати напевно.

Він розтирає на чолі вологі землянисті написи, а в ступі вже майже однорідне борошно. Кладе втомлену руку на краєчок ступи і потуплює погляд, наче не бачить, що ніч наповнила ступу і затуманила все далі його власного носа. Звівся на ноги і рушив, розминаючи затерпле тіло, темні тіні обмацують його довгов'язу постать, яка розчиняється у глухому шелесті голосів, прихованих неподалік...

Антон стояв на касі супермаркету, його кошик був заповнений різним непотребом, який врешті-решт перетравиться, не лишивши навіть відчуття ситості. Яку х...ню додають до цих продуктів? Повністю набитий шлунок, а мозок не припиняє подавати сигнали голоду. Взагалі-то це Антона особливо і не хвилювало, просто свідомість була вільною і впускала в себе все, зокрема і вільні асоціації на вільну тему. В суботу ввечері черги нагадують деформованих птеродактилів, безтурботна метушливість і втрата споживацької пильності примушує їх напихати кошики в очікуванні. Антон уже всоте прочитав назви всіх жуйок, батончиків і шоколадок. Не втримався, взяв пачку жуйок і плитку шоколаду. Він безсоромно обожнював шоколад, але більше не такий масовий, а зроблений у шоколадницях, на порядок дорожчий. Нечасто випадала можливість поласувати, навіть не через кошти

(собі у задоволенні він ніколи не відмовляв) — раб відсутності часу, молодий, перспективний киянин, як і тисячі інших, відкладав Життя на потім, а поки що треба смикати Бога за бороду і лізти кар'єрною драбиною на рівні з ескалатором. В Антона була одна улюблена кав'яренька зі львівським шоколадом.

Місцина нагадувала йому якесь ритуальне місце: темна сутінь, теплі коричневі відтінки на стінах народжували примари наскельних малюнків наївної архаїчної творчості. Так принаймні йому ввижалося. Мерехтливі ліхтарики на столах і всюдисущий аромат. Бували перерви хвилин у десять, коли нікого, крім персоналу, в «храмі» не було. Він тішився, мов дитина, власною самотністю і неподільністю простору. Раз на півроку Антон намагався зробити шоколад самостійно. Колись, придбавши какао-боби, він розтирав їх у гранітній ступці, варив за рецептом, скільки ставало снаги і терплячості.

Врешті кидав невдячну справу і їв фабричний, той, що менше нашпигований заміниками,

марно намагаючись вловити тінь справжнього задоволення.

Жінка-касир, у міру ввічлива, у міру доглянута, з натяком на друге підборіддя, вправно пробивала Антонів пайок, тоді як він уже був далеко не тут. Він знову переживав свій єдиний сон, бо інакші йому не запам'ятовувалися. Там, де смаглявий довгов'язий чоловік тремтів в ступці какао-боби, вечірне проміння грається на його чолі і сутінь вбирає у себе солодко-гіркуватий запах... ■



Навчання Шваґуґаґаґ

Народилася в Бориславі. Оскільки часи Франка минули і це місто вже давно не сміється, то мушу я... Шукаю натхнення, знаходжу в людях, потім вони собі йдуть, зате лишаються їхні книжки і трохи пам'яті, що тішить. Фанатизм маю хіба що до осені, вихід за межі рівноваги від кави і запал до подолання труднощів, яким сама будівельник. Чому? Так цікавіше. Спокій – найбільший ворог. Тремтіння рук – найкращий детектор сильних емоцій.

Вчуся на інформатика, буду – журналістом.

Чому? Бо мозок 19-ий рік ніяк не визначить домінанту. Боротьба між свавіллям і впорядкованістю. Терези зрівноважилися: точність і творчість.

Кефір обрала, бо у нас із ним мінімальна симпатія. Ані прив'язаності, ані упередженості. Тому він «казав» мені правду.

Я – істеричний продукт. І справа зовсім не в зовнішніх проявах. Найгірші зриви відбуваються всередині, як кажуть науковці, – на молекулярному рівні. Тому мені треба терміново пройти комісію, розібратися зі змістом і, про всяк, паралельно з тим, – посповідатися...
І перша на черзі експертиза – сканування вмісту чи сутнісного змісту – бо це саме те, що зараз

потрібно тим, хто загубився на полицях супермаркетів.

Світло б'є в очі. Бачу жовтуваті сторінки і чийсь утомлені зіниці. Я не знаю: переді мною лікар чи священник, це операція чи сповідь, але маю певність: мене оформлять у букви. Мене справжнього. Мені нарешті скажуть, хто я.

Бо насправді все зовсім не так радісно, як написано на моїй барвистій етикетці. Знаєте, у мене навіть часто бувають напади суїцидних думок, але з таким складом втілити їх у реальність здається неможливим. От ніби й усе добре: стоїш у холодильнику, чекаєш, поки до тебе потягнеться чиясь тепла рука... Але... Минають дні і ночі, наближаються дати, вказані на упаковці, бачиш, як псуються інші продукти, як їх безжально ліквідують, виносять, замінюють, а я? Я тільки мовчазний глядач, якому не дозволено померти ані до терміну, ані після. Мене оброблюють термічно і хімічно, мені крутиться в голові від тих процесів, але я знаю, що мушу зберігати своє лице, свій колір, свою придатність. Мушу вилізати на прилавок і всміхатися логотипом, зваблювати ціною і не підводити смаком. А головне: не забувати — хто я. Така собі кефірна самоідентифікація. Бо я не порошок із водою, не барвник, не набір консервантів. Ні. Мене робили як кефір, кефіром я й маю представлятися. Так мені казали на заводі,

так на мені писали машини, так у мені кричать якісь ображені атоми, якісь розбавлені часточки. Не забувати! Не забувати... Натомість у моїй пам'яті якісь невдалі фальшиві акорди з «до» і «реасе»-ля. Натомість — у мені тричі пройшовся Апокаліпсис кисломолочних бактерій, і найбільша біда в тому, що вони (бактерії) на нього чекали! Я безперервний передавач єдиного повідомлення: «Природа і людина в страшому конфлікті, який працює на обопільне знищення». Я бачу на людях великі написи «ГМО», бачу їх трансформацію зсередини (краще б ауру).

Кілька хвилин під мікроскопом — і в мене з'являється голос, починаю говорити, а згодом плутати лікаря зі священником, а експертизу з промовою «Міс Всесвіту»:

«Простіть мене грішного за те, що пробило на сльози і сентименти, а ще тих, хто зробив мене іншим, хто роздвоїв, розбавив, хто не дотримується правил, хто дозволив їх зробити не обов'язковою формальністю! Просто цікаво, лікарю, ви вже знаєте, хто я? Ще... хочу передати привіт виробнику, техніці, корові з села Васильки... Лікарю, чому ви обгортаєте мене написами? Що це за ліки «Знято з виробництва»? Це моє причастя? Катарсис? Я більше не принесу шкоди?..

Во ім'я високих стандартів і користі споживання.

Амінь». ■



ШИНІМАГІЯ АНІМОН

Останнім часом мій день розпочинається о 4 годині ранку. Коли я їду на роботу (хай їй грець), мене не полишають думки про те, що я шматок системи і що з цим треба щось робити. Багато моїх друзів про це знають і всіляко підтримують мене у різних творчих ініціативах.

Мій ідеальний день містив би зустріч із близькими людьми, фотопрогулянку індустріальними кварталами, поїзду на велосипеді через дворики Харкова і похід у гарний молодіжний театр.

Люблю солодке, екологію і дівчат, які не фарбуються. Досить добре спілкуюся п'ятьма іноземними мовами. Тією чи іншою мірою знаю ще три. Мрію вивчити грузинську (вже вивчив півалфавіта) і санскрит.

Окремі рядки хочу присвятити моєму улюбленому місту і рідній країні. Харків — це той організм, який надихає мене; саме його ритм, музика, контрасти й унікальні моменти дають мені наснагу і жагу до життя. Те саме можу сказати і про рідну Україну, яку люблю ще дужче, ніж Харків. Радію, що зорі стали так, що я народився саме в цьому місті, в цій країні і в цей час.

Грибні мандри або складно бути Шампіньйоном

Вітаю вас, шановні! Перш за все хочу відрекомендуватися! Я — пан Печериця! От халепа ж, га? Сам я пан — а ім'я дівоче! Та це — тільки вершечок величезного айсберга... І про той айсберг я якраз і хотів вам розповісти.

Тож моя історія — досить довга і заплутана, однак насичена цікавими подіями! А починалося все в темному підземеллі, де мене тримали разом із родичами. Це було не так уже й моторошно, але, погодьтеся, провести цілісіньке дитинство у тісноті й при млявому світлі — не так уже й весело. Отож, минали собі мої деньки — а точніше, ніченьки — в сирому підвалі. Було там дуже сиро, але це мені подобалося, адже вода — саме те, що дає мені життєві сили.

Іноді бувало таке, що зі стелі крапала дощова вода — моя квартира була у якійсь старій будівлі, й часом до нас затікало аж із вулиці. Щоправда, це я тільки згодом дізнався, що існує ще й вулиця, і день, і сонце, і суха погода довкола. Отож, коли до нас протікала дощова вода, ми з браттями і сестрицями мали справжній бенкет — та вода була така смачнюща! Не те що те напівгідке пійло, яким нас підгодовували щодня.

Дідо казав, що нам, окрім води, підливають ще якусь

іншу субстанцію — він називав її «хімією» чи якимось так. Так от, від тієї субстанції росли ми помітно швидше, хоча на здоров'я не скаргилося. А водою нас поїли різною — бувала нормальна, а бувала й «таке». Але в цілому в нашому підземеллі було волого і затишно.

Йой! Я ж вам забув розповісти про мою родину. А вона в мене просто величезна. Щоправда, з усієї родини ви можете побачити лишень мене одного, бо всі решта ховаються під землею. Це все доволі іронічно — вони, такі досвідчені, відсиджуються собі там, під землею, а мене, молодого і зеленого (ну добре, білого) на розвідку пускають. Та ще й було б що розвідувати — сидиш собі з братами та й думаєш: чи то ми брати рідні, чи то по нещастю.

Дідо мій був знатного роду, вся родина його називає «Шампіньйон». Кажуть, то такий славетний французький рід, майже королівських почестей і висот. Дідо наш мудрий, знав багато, жив на цій землі довго, та й помандрувати встиг добряче. Світу він чимало побачив, а надвечір любив розповідати нам казочки про своїх французьких племінників, до яких мріяв повернутися.

Мама й тато казали, що то дідо байки плете про племінників,

та хотілося вірити — зрештою, було б у кого зупинитися там, за кордоном. До речі, кажуть, у Франції печерицям живеться краще, та мене це не зваблює; зрештою, тут мій рідний край: я тут виріс, уперше закохався, вперше напився свіжої роси (точніше, того пійла, яке ми називали росною, аби хоч якимось загладити смак).

Мама й тато мої нічим особливо не відзначилися — жили собі у мирі й злагоді сімейство Печериць та й горя не знало. А! Ще ж у мене є понад двісті братів і сестер, та то вже таке — у сусідів більше. Їх, мабуть, краще годують...

Отож жили ми собі поживали, аж доки однієї прекрасної ночі не настав день. Тоді я ще не знав, що то таке — той день, але він захопив мене зненацька. А сталося це от як: сидів я собі, нудьгував разом із братами, аж двері у наш підвал різко розчинилися, і ввійшла та істота, яку дідо називав «людиною». Я одразу відчув щось недобре — в руках у тієї людини був якийсь блискучий предмет, із вигляду гострий.

Та істота наблизилася до нас та й почала різати! Уявляєте собі? По живому! Мене і братів різати. Ми ледве вижили — втратили багато крові й сил, а головне — накопичили багато гніву. Якимсь дивом ми впоралися з кровотечею — білі краплі витікали з надрізу, але ми все ж вижили, хоча й дивом. Як ми з братами і сестрами оклигали, то пей-

таж уже встиг різко змінитися.

Нас устигли розіпхати у якісь ящики і віднести у величезну коробку на колесах. Мимохіть я навіть встиг помітити якусь неймовірно яскраву штуку вгорі — серед сестер почувся шепіт, і де-не-де лунало якесь нове, але дуже тепле слово «сонце». А тоді знову настала темрява. Іноді нас із якогось щастя підкидало, іноді хитало — словом, відбувалося щось дуже дивне...

Нарешті, поранених і знесилених, нас із братами витягнули на білий світ — так я дізнався про все, що відбувається вище від рівня ґрунту — про автівки, про людей, про сонце, день, світло, тепло... Було дуже цікаво — цілий новий світ, досі невідомий. Але разом із тим я дізнався і про сухість — це неймовірно відчуття, від якого мені було не надто добре. Зацікавленість і захоплення періодично змінювалися злістю. А я ж парубок непростий — якщо розізлюся, образи не забуваю ніколи.

Стало трохи легше, коли нас із братами посадили у холодне таке приміщення — хтось назвав його «холодильником» — кумедне слово, та воно швидко поширилося. В тому холодильнику було досить волого, але водночас і зимно — не так, як у нашому рідному підвалі, щоправда, але теж досить неприємно.

Трохи згодом нас із холодильника забрали і віднесли у якесь дуже світле місце. Поставили

поряд із іншими грибами — ди-вакуватими, з дещо епатажною зовнішністю. Потім наліпили на нас якийсь папірець із чорними смужками та й лишили собі стояти. Часу я вирішив не гаяти і почав знайомитися з сусідами.

Сусіди мої виявилися досить цікавими: один — такий пафосний гриб, усі називали його Білим (якось воно банально так) і дуже поважали. Інші були кумедними, трохи схожими на нас із братами — Шитаке. Трохи осторонь засмагала під люмінісцентом групка руденьких і привабливих дівчат. Як їх звати, ніхто не знав, тому всі кликали їх Лисичками — як тих лісових тварин. На перший погляд, усі сусіди були дуже привітними, та коли ми поспілкувалися трохи довше, я зрозумів деякі тонкощі їхніх характерів.

Лисички були досить дратівливі. Спочатку я трохи дивувався, але потім зрозумів — це через те, що вони виростили у лісі. Ще б пак — там же ж стільки негативу: птахи і тварини весь час повз тебе бігають, люди наступають, різні їжаки-білочки гризуть. Коротше кажучи, життя у Лисичок було не малина, хоча малина й росла десь неподалік від них. Накопичили в собі весь той негатив і сиділи тепер набурмосені весь час. Але ж які красиві! Хоч там як вони бурмочуть...

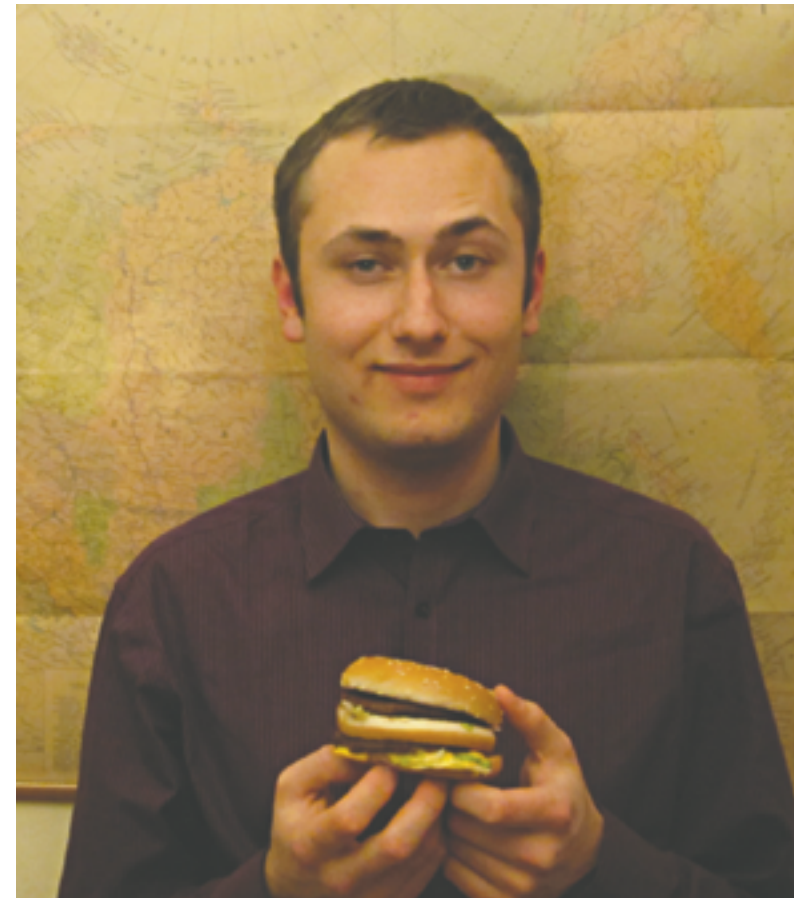
Білий гриб був дещо химерним, казав, що виріс десь у забрудненій зоні — там земля була просякнута

якимсь брудом, і від того вся його підземна родина дуже хворіла. Крім усіляких отрут, які інколи проступали плямами на його масивному тілі, він набрався ще й суму. Авжеж, нікому не побажаєш такої долі: і так живеш посеред звалища, а тут ще тебе ріжуть, фасують і на продаж відправляють.

Шитаке, хоч і приїхали з іншої половини світу, були дуже дружніми — з ними я знайшов спільну мову. Нам із братами було цікаво, як живеться у них, за морями і горами. А вони цікавилися нашими підземеллями і знатними родичами у богемній Франції.

Отож. Лежу собі тепер, засмагаю у компанії шикарних дівчат і поважного Білого. Але... Що це? О ні! Знову. Бачте, мене з браттями схопила якась людина, поклала на холодний метал і повезла геть. Ми тільки і встигли почути сумне «Бувайте!» від Шитаке. Невже? Невже нас збираються з'їсти? Ну, мені вже приходила в голову така думка, але я її всіляко намагався відігнати — зрештою, кому потрібен пустий гриб із купою суму? Але добре, якщо ви вже вирішили оголосити мені і моїй родині війну — так тому й бути. Проте начувайтесь! Бо мені вже це добряче набридло, тож уся моя злість стане вашими проблемами.

Аааааааа!!! ■



АНДРІЙ ШИЙЧУК

Мене звати Андрій Шийчук. За той час, що я топчу рясст, я встиг відкрити для себе п'ять мов, чотири країни, три міста проживання, три школи, два університети, два велосипеди, десяток франшизних забігайлівок швидкого харчування, пожирання цілого червоного перцю чилі (що було невимовно жорстоко) й одну нормальну дівчину. У вільний час я люблю збирати експонати для кунсткамери і персонажів для фрік-шоу в спосіб увічнення їх у тексті. Причиною написання мною про гамбургер послужили, з одного боку, наша з ним взаємна любов, а з другого, цілком реальна сцена в забігайлівці зі звуками, що нагадували передсмертні судомні спазми дикого монгольського яка або чогось іншого, такого ж страшного, здоровенного, волохатого і рогатого.

Великий Сумний Мак

У вас у житті бували хринові моменти? В сенсі, коли ви відчували, що все летить у дупу, що весь сенс вашого існування зміли в трубу, і навіть не заради завдання зла особисто вам чи помсти, а заради своїх власних, дрібних

і нищих поривів? Бувало? Тоді ви маєте розуміти, що відчуваю зараз я, поки лечу вниз у холодній порожнечі, яка дзвенить металом. Але про все послідовно.

Мене звати Мак. За документами мене звати інакше, але обличчю

формальності. Хто я? Я бутерброд. За документами я звуся значно крутіше і далеко не такий простий, як шмат м'яса зі шматом хліба. Однак дивімося в корінь, по суті. «Is / |less», як кажуть колеги з ІТ-відділу. Втім, що я знаю про ІТ-відділ — я простий бутерброд. Хоча за документами... А, пройшли — я невинуватий формаліст. А ще ідеаліст — але це не моя провина, мене таким зробили. Моя доля — красуватися на плакатах і грати рум'яними боками, дарувати насолоду і запрошувати у прекрасний світ, де живуть лише здорові й сильні люди, — мене створено бути найкращим і показувати всім, що я найкращий і гідний їх (теж найкращих) — принаймні так вважають наші маркетологи. Але доля — то таке. Я розпочав свою кар'єру так само, як і всі мої брати. Я ще не чув крику про вільну касу, бо тоді я був не я, то були окремі котлетки, шматочки хліба й сиру і нарізані огірки. Вони встигли б подружитись, але вони стали мною. І ось я лежу на металевій таці, у гарній коробочці, я починаю життя, я йду в широкий світ, я даруватиму радість — як же безхмарно все починалося...

Ви знаєте, в чому сенс життя будь-якого їдла, зокрема мене? Суть мого життя — бути з'їденим. Так, це сумно — мене вже не буде, мене пережують або й просто ковтнуть,

лише трохи порвавши на шматки, я плаватиму у чиємусь шлунку, і мої білки розбухатимуть від кислоти і ферментів, але я знатиму, що я завершив своє існування з гідністю, виконав місію, я відходжу з почуттям виконаного обов'язку, віддавши цьому світу все найкраще, що мав, — усього себе до останньої крихти.

Аж раптом усе пішло не так. Ще мої боки пахли грилем і соусом, як хтось уже штурхнув працівника і моя коробочка впала на підлогу. Я мав би пролетіти лише раз — униз стравоходом, а я вже налітав зо п'ять довжин стравоходу, ще ні на метр не наблизившись до найближчого рота. Коробочка розкрилася, і я вкотився на підлогу. Здалеку підлога виглядала цілком пристойно, але впритул... Мій салат одразу перестав бути свіжим, а просмажена телятина образилася на таке ставлення. Мене підбрали. Я сумно поглянув у бік смітника і приготувався до найгіршого, але сталося диво, мене покладали назад у коробочку і передали в руки клієнта.

Клієнт сів за столик, і я вже відчув себе героєм. Ось воно, моє призначення, — таке близьке до звершення! Клієнт відгриз шматок мене — я мимохіть сповнився теплом і гордістю і подумки всміхнувся — але тут його увагу відвернули. Ви коли-небудь чули

крик вівцебика, що здихає в муках від пташиного грипу? Я не чув, але думаю, це звучало б саме так. Клієнт озирнувся в пошуках подразника, і я озирнувся разом із ним. Звук ще кілька разів долетів із майже сусідніх столиків. Це було дике, тваринне ревіння, одночасно з чимось таким веселим і радісним, що аж мурашки по шкірі. З-за колони майнула брудна чорна шевелюра і подертий кед. Схоже, то був бездомний, що мучився чи то похміллям — попри вечірній час, — чи то ще якимсь делірієм. Клієнт невдоволено відклав мене — моє перемелене серце, що колись було телячим, похололо — і пішов шукати адміністратора для з'ясування стосунків. Тут же, наче чекаючи на такий поворот, бездомний зірвався з місця і підбіг до мене. Його подитячому щасливе обличчя солопило язик і сяяло. Він узяв мене, і я подумав, що це не так і погано — я втратив одного клієнта, але знайшов іншого, а всередині всі люди однаково рожеві — аж тут повернувся клієнт, разом із менеджером і охороною. Бездомний схопив мене зубами, а руками відбивався. Попри все, охорона випхала його з закладу, і дорогою сталася катастрофа: він відкусив шматок мене — великий, але більшість мене залишилась і відпала, не втримана його губами, і я знову бемцнувся на підлогу. Котлетки розповзлися, салат влаштував жалобний розсип,

а духмяний м'який сир краплями обвис із боків й інтенсивно вбирив із підлоги пил.

Коли мене підбрали і несли до смітника, я думав: невже це справедливо? Заради кого були мої пшеничні булки? Заради чого мене дбайливо збирали, солили, поливали соусом? Заради чого просмажували мої котлети? Заради чого я взагалі стільки всього пройшов — щоб тепер бездарно піти на корм бактеріям? І не кажіть мені, що всі місця в харчовій піраміді однаково хороші. Це так, наче тебе вчили на пілота стелса, кілька років робили з тебе уберсолдата, втирали тобі, що ти найкращий, що ти еліта, що ти — надія нації, її щит і опора, а потім відправили в запас у школу ганяти по плацу ожирілих дітей. Сезаму на моїй потилиці соромно, як і всьому мені.

І от я падаю. У мене залишилося лише кілька моментів перед тим, як я торкнуся сміття на дні бака і перестану існувати. А я ж не просив багато. Я ж просто хотів бути потрібним. Хотів принести крапельку радості.

Хотів додати комусь сил на всі мої 800 кілокалорій. Лише це... ■



ЯК ПРОДАТИ МАСЛО



Хто я? Це ви самі мені повідомите, коли через мої слова побачите, чим і головне ЯК я дихаю. Для цього я написала про нашого спільного друга – про масло, розкрила його невеличку, а може, й феноменальну таємницю.

Просто читайте...

Шановні пані і панове, не минайте, зверніть на мене увагу. Я ось тут, зовсім поруч.

Дякую, що обрали мене. Смачного! Ви здивовані, що я вам кажу «Смачного»? Це ж так заведено. На щастя, вибору немає ані у мене, ані у вас.

Колись я мріяв стати кіноактором, хотів полетіти у космос... Ех, а ще я хотів, я багато чого хотів: жити, як ви. Бачте, ви унікальні, по-своєму,

звичайно, а моя межа чітко виведена якоюсь фабрикою, є один кордон, і зась його перейти. А ви... Ви все можете: вийти і просто побігти, втікати світ за очі... Сказати все, що хочете, розумієте? Моє «Я» просто не стоїть поруч...

...Але ви замкнені у своїй власній кліточці, і з неї немає виходу. Ані вдихнути, ані видихнути. Який же там світ?!

Хе-хе-хе... Вибір – це те, для чого ви не маєте часу, щоб потім шкодувати?! Нумо забиватись у глухий кут і співати романси приречених, оскаржуючи лиху долю: «Це ж не ми, це все інші поза межами нашої кліточки, халабудки, на ваш вибір, панове, хе-хе!»

Нарешті ми розібралися, в чому річ. **Не минайте!**

Ви тільки погляньте, яка чудова обгортка! Золотиста! А які малюночки! Звичайно, ви зовсім не діти! Це вони – як ви!

Пробачте, що показую своє верховенство. Ми варті одне одного. Хех... Отож, не минайте! Ми так працювали, аби вам смакувало! Натуральна основа! Хе-хе...

Чарівно виглядаєте!

Не минайте!

О, яка гарна дівчинка!

Не минайте!

Дякую, щиро дякую, я справді втішився, коли знову вас побачив. Звісно, все ідеальне, натуральне, як у вашої матінки, зроблене з любов'ю!

Не минайте!

Пригощайтеся, смакуйте і купуйте!

Не минайте!

Купуйте! Саме для вас ми змінили обгортку!

Не минайте!

Купуйте!

Не минайте!

Купуйте!

Не минайте!..

...Совість мене мучить, шкрябає маленькими пазурцями. Щось у моєму маленькому тільці бореться, кривиться, що ж не так?

Можливо, справді я не справжній? Гра слів?

Опустити завісу? Але ж вихід має бути! Зліва і справа всі такі ж, як я! А поза межами моєї полиці... Хто нас створив? І чому? Виходу немає? Невже все однакове?

Я хочу забитись у куток і плакати. Через своє безсилля. «Чому я нічого не можу змінити» – розповідь маленького Предмета. У цій розповіді є все: зав'язка, кульмінація і... розв'язка, все композиційно правильно. І відповідь знайдено: «Я не можу вам допомогти, – пише автор, – бо створили мене ви! Так, справді ви!»

Що ж, почнемо спочатку!

Наш танець тільки-но розпочинається!

Не минайте! Але...

Хто ж так шкребе у мені?

Я хочу щось сказати, але мене не чують. Чи лише вдають, що не чують?! Мені так страшно, всі кудись ідуть. У них немає часу... Немає бажання.

Чи варто мені це казати і ЯК мені про це сказати? Кому???

Всі граються в гру, невеселу гру, і в ній я зброя. Чому?

Вибачте, але я не можу нічого вдіяти.

Я мрію приносити щастя. Чому я не можу здійснити свою мрію? Від цього моє маленьке тільце просто корчиться від болю. Пробачте!!! Я не хотів!!!

Якщо я висповідуюся перед вами, мені стане легше. А вам?

Як гадаєте?

З найсвітлішими мріями – Масло. ■

П 78 ПРОдайте їсти. Літературно-екологічний проект / упоряд.
О. Козинець, С. Русаков. — Ужгород: ФОП Бреза А.Е. — 2012. — 68с.
ISBN 978-966-2668-12-4

Літературно-екологічний проект «ПРОдайте їсти» — колективний проект, де кожен учасник створює літературну сповідь. Тексти молодих авторів проймають відвертістю, тому змушують переосмислити власне ставлення і бачення до того, що часто залишається другорядним чи малозначимим — продуктів харчування.

Книжка розрахована для всіх, хто цікавиться молодіжною літературою та екологічною темою. Для широкого кола читачів різного віку.

УДК 821.161.2-3:[504+572.023]
ББК 83.3Ук-4:28.081

Літературно-художнє видання

ПРОдайте їсти

літературно-екологічний проект

Упорядники: О.Козинець, С.Русаков

Літературний редактор Світлана Богдан

Дизайн, верстка Євгенія Клименко

Коректор - Марина Єщенко

Організатори проекту можуть не поділяти позиції авторів стосовно користі чи шкідливості того чи іншого продукту.

У книжці використано ілюстрації з Інтернету.

Підписано до друку 14.05.2012р.
Формат 60x84/16. Папір офс. Гарнітура Bruskovaya.
Друк офс. Ум. друк. арк. 3.95. Обл.-вид. арк. 3.04.
Тираж 100 шт. Замовлення № 28.

Видавництво ФОП Бреза А.Е.
м. Ужгород, вул. Університетська, 21/220. Тел./факс: (0312) 64-37-22
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4090 від 15.06.2011р.

Друк: ПП Бреза, тел.: 050-43-22-437